

Buurt
Pensioen
Pens(i)ons
Quartier

Samen
toujours

RÉSEAUX D'ENTRAIDE BURENHULPNETWERKEN

IMPACT EVALUATIE
SAMEN TOUJOURS –
JANUARI 2022

Alexia Stathopoulos en
Joanne Clotuche - SAW-B

SAW-B

1. INLEIDING: ALGEMEEN BEOORDELINGSPROCES VAN DE SOCIALE WEERSLAG

Elke dag stellen de actoren van de sociale economie zich de vraag wat zij doen en hoe zij dat doen. Samen Toujours, Bras dessus Bras dessous en Het BuurtPensioen ontsnappen niet aan deze bezorgdheid.

a. Sociale weerslag en de beoordeling ervan: een korte definitie

Er is een overvloed aan definities van de sociale weerslag, net zoals er vele beoordelingsmethoden zijn. Bij SAW-B hebben wij gekozen voor definities die onze visie weerspiegelen en die rekening houden met de sociale weerslag in al zijn dimensies.

Sociale weerslag

"Alle gevolgen (evoluties, verbuigingen, veranderingen, breuken) van de activiteiten van een organisatie voor haar externe belanghebbenden (begunstigden, gebruikers, klanten), direct of indirect, en interne belanghebbenden (werknemers, vrijwilligers), alsmede voor de samenleving in het algemeen, voortvloeiend uit het vermogen van de organisatie (of een groep organisaties) om te anticiperen op behoeften waarin niet of slecht is voorzien, en daarop in te spelen, via haar preventie-, herstel- of compensatiemissies. Het vertaalt zich in individueel welzijn, gedrag, capaciteiten, sectorale praktijken, sociale innovaties of overheidsbeslissingen."

Bron: Conseil Supérieur de l'Economie Sociale et Solidaire, Frankrijk

Beoordeling van de sociale weerslag

"Het proces van het begrijpen, meten of waarderen van de effecten, negatief of positief, die een sociale onderneming genereert op haar belanghebbenden en op de maatschappij."

Bron: Petit précis de l'évaluation de l'impact social (AVISE/ESSEC/MOUVES)

b. Een driestappen benadering van de beoordeling van de sociale weerslag

Onze benadering van de beoordeling van de sociale weerslag is gebaseerd op een proces in drie stappen. Wij hebben deze logica toegepast bij Samen Toujours, Bras dessus Bras dessous en Het BuurtPensioen.

→ **Diagnose en keuze van een beoordelingsvraag**

Aangezien het verscheidene jaren zou vergen om de volledige sociale weerslag van een sociale structuur te beoordelen, bestaat de eerste stap in ons beoordelingsproces erin de prioritaire beoordelingsvraag of -vragen vast te stellen. Dit werk belet niet dat de structuur een idee heeft, zelfs een precies idee, van wat zij wil. Wij vragen echter dat de definitieve keuze aan het einde van deze eerste fase wordt gemaakt.

Na het inwinnen van informatie organiseren wij een of meer werksessies. Wij voltooien de waardeketen van de sociale weerslag met de belanghebbenden van de organisatie.

Uit het verzamelde materiaal en de uitwisselingen komen prioriteiten naar voren die helpen bij het bepalen van de beoordelingsvraag. Deze vormt de toegang tot de beoordeling, die ons in staat stelt aan de hele waardeketen te werken door ons op één of twee gebieden te concentreren. Deze vraag kan bijvoorbeeld betrekking hebben op de adequaatheid tussen de maatschappelijke behoeften en de praktijken, het verband tussen de middelen en de opdracht, de resultaten in verhouding tot de oorspronkelijke opdracht...

→ **Inzameling van de gegevens**

Zodra de beoordelingsvraag is geformuleerd, kunnen wij de gegevens verzamelen. Daartoe moet een methode worden gekozen die is aangepast aan de problematiek, de beschikbare tijd, de (financiële, personele, enz.) middelen die kunnen worden gemobiliseerd en de wensen van de organisatie. SAW-B biedt het ene of het andere instrument aan, rekening houdend met een maximum aan elementen. Een enquête vergt niet evenveel tijd als bijvoorbeeld het organiseren van 50 interviews. Dit kan gebeuren door indicatoren op te stellen, maar ook door rijkere methoden te gebruiken, zoals interviews, enquêtes, deelnemende observatie, groepsanalyse.

Afhankelijk van de middelen wordt dit verzamelwerk verricht door SAW-B en/of door een andere persoon van de instelling.

→ **Analyse van gegevens en waardering van de sociale weerslag**

Op basis van de verzamelde gegevens wordt een analyse uitgevoerd, waarvan de aard voornamelijk afhangt van de verzamelmethode en het soort gegevens. Dit werk wordt ook door verschillende mensen uitgevoerd.

De analyse biedt een perspectief van de sociale weerslag. Het is aan de organisatie om te bepalen wat zij met het resultaat wenst te doen (interne of externe communicatie, wijziging, waardering bij de overheid of financiers, enz.)

2. STAP 1: DIAGNOSE EN KEUZE VAN EEN BEOORDELINGSVRAAG

a. Werken aan de waardeketen

De taak die ons werd toevertrouwd, bestond erin de eerste fase van de hierboven beschreven methodologie voor de beoordeling van de sociale weerslag te organiseren: de diagnose en de keuze van een beoordelingsvraag.

Aan de hand van een belangrijk instrument, de waardeketen van de sociale weerslag, zijn wij drie keer tussengekomen om met verschillende vertegenwoordigers van de organisatie te werken¹.

Dit instrument is om verschillende redenen interessant.

- Het stelt de organisatie in relatie tot zichzelf in vraag door een opsomming te geven van de maatschappelijke behoeften waarin zij tracht te voorzien, de missies die zij zichzelf heeft opgelegd, de middelen waarover zij beschikt, de activiteiten die zij opzet om haar missies te vervullen, de resultaten die zij denkt te bereiken en de weerslagen die zij hoopt te hebben op haar publiek.
- Het stelt ons in staat de dingen vanuit een ander perspectief te bekijken en een stap terug te doen van ons dagelijks werk.
- Het brengt debatten en uitwisselingen tussen de aanwezigen op gang over grijze gebieden en/of de toegevoegde waarde van de organisatie.
- Het stelt het SAW-B-team in staat de organisatie zowel in zijn formele als in zijn informele aspecten beter te begrijpen.

b. Voorstel voor een beoordelingsvraag

Wat is de weerslag van Bras dessus Bras dessous en Het BuurtPensioen op vrijwilligers en begunstigden?

c. Voorstel voor een methode voor gegevensverzameling

- Focusgroep om de thema's te bepalen voor het opstellen van een vragenlijst
- Vragenlijst aanmaken
  - ❖ Gesloten vragen
  - ❖ Semi-open vragen
  - ❖ Open vragen

¹ De waardeketens zijn te vinden in de bijlage.

3. STAP 2: OPSTELLEN VAN EEN VRAGENLIJST

a. Focusgroep

Om het instrument voor gegevensverzameling te ontwikkelen, hebben wij een focusgroep georganiseerd met bestuursleden, werknemers, stagiairs en begunstigden. Samen hebben we gewerkt aan de ervaring binnen de organisaties en wat die hen oplevert².

Het aantal deelnemers aan de focusgroep was onvoldoende. Om het te vervolledigen, heeft het hoofd van Samen Toujours verschillende leden ondervraagd³. Deze input was van essentieel belang voor de opstelling van een relevante vragenlijst.

b. De vragenlijst

Op basis van de werkzaamheden van de focusgroep hebben wij een vragenlijst opgesteld. Dit werd nagekeken en getest en vervolgens gewijzigd voordat het in computer- of papierformaat aan de leden van Bras dessus Bras dessous en Het BuurtPensioen werd toegezonden⁴.

De vragenlijst is zo opgesteld dat hij regelmatig kan worden hergebruikt, al dan niet met wijzigingen in een van de punten, afhankelijk van de behoeften van de organisaties.

---

² De resultaten van deze focusgroep zijn opgenomen in de bijlage.

³ Wij gebruiken het begrip "leden", dat ons in staat stelt af te stappen van een logica van "vrijwilliger - begunstigde".

⁴ De vragenlijst is bijgevoegd.

4. STAP 3: ANALYSE VAN DE RESULTATEN

Na een maand van gegevensverzameling had het netwerk 123 antwoorden op de vragenlijst ontvangen.

Wij hebben deze gegevens in verschillende fasen geanalyseerd.

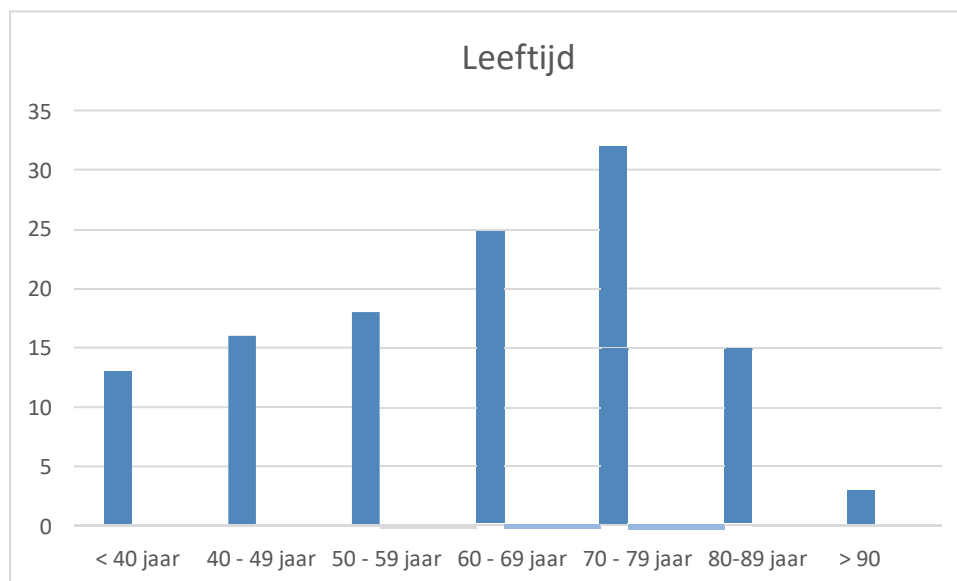
- Eerst hebben wij een volledige statistische behandeling uitgevoerd (vlak sorteren en kruisverwijzingen).
- SAW-B heeft een eerste lezing van deze gegevens verricht.
- Deze statistieken en de lezing werden tijdens een ochtendvergadering aan de vertegenwoordigers van het netwerk gepresenteerd.
- SAW-B en het hoofd van Samen Toujours verwerkten en analyseerden steeds de antwoorden op de open vragen.
- Ten slotte hebben wij een uitgebreid verslag opgesteld waarin de netwerk- en SAW-B-analyses werden gecombineerd.

De vragenlijst werd verspreid onder alle leden van Bras dessus Bras dessous en Het BuurtPensioen.

a. Profiel van de respondenten

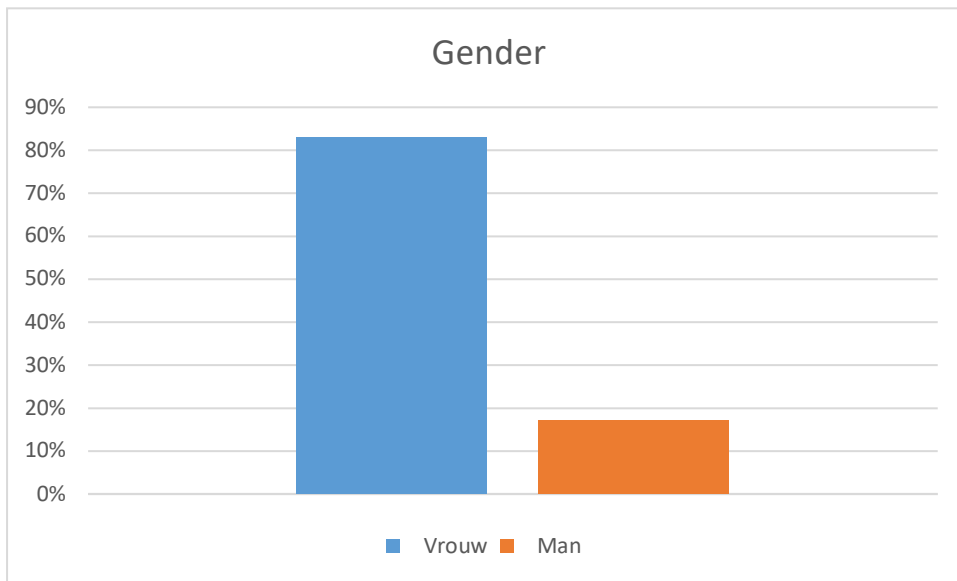
Om met de verwerking van de gegevens te beginnen, hebben wij het profiel van de respondenten op de vragenlijst geanalyseerd. Dit werk heeft een tweeledig doel: inzicht krijgen in wie heeft geantwoord en deze gegevens gebruiken om kruisverwijzingen tot stand te brengen met de antwoorden op de andere vragen.

1. Leeftijd

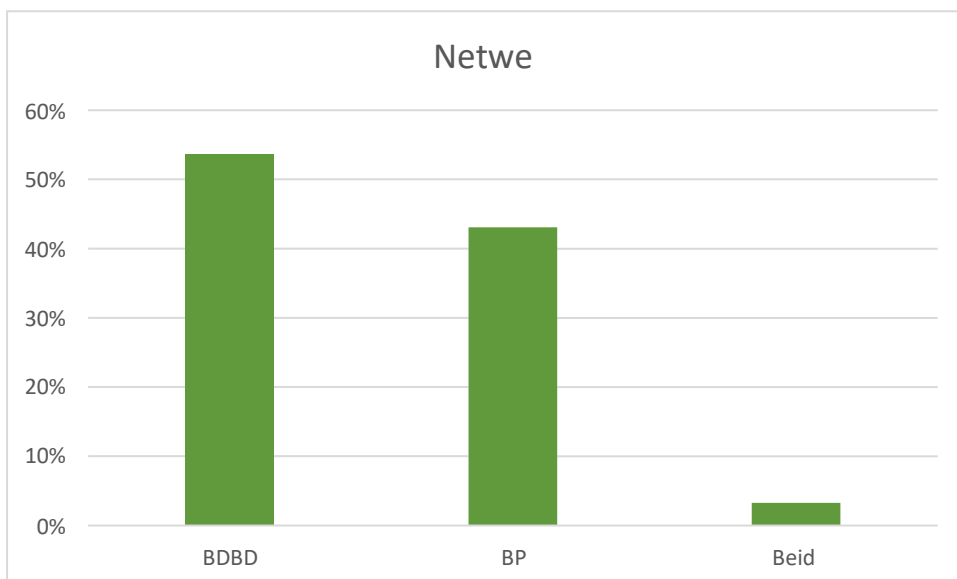
De leeftijd van de respondenten varieert. De 70-79-jarigen waren het meest geneigd te antwoorden. Er zijn maar drie mensen boven de 90, wat vrij logisch is. Maar we kunnen zien dat deelname aan het netwerk alle leeftijdsgroepen aangaat. De jongste respondent is 22 jaar oud. De oudste is 92 jaar oud. Deze mix van generaties vormt de kern van het doel van het netwerk.

2. Gender

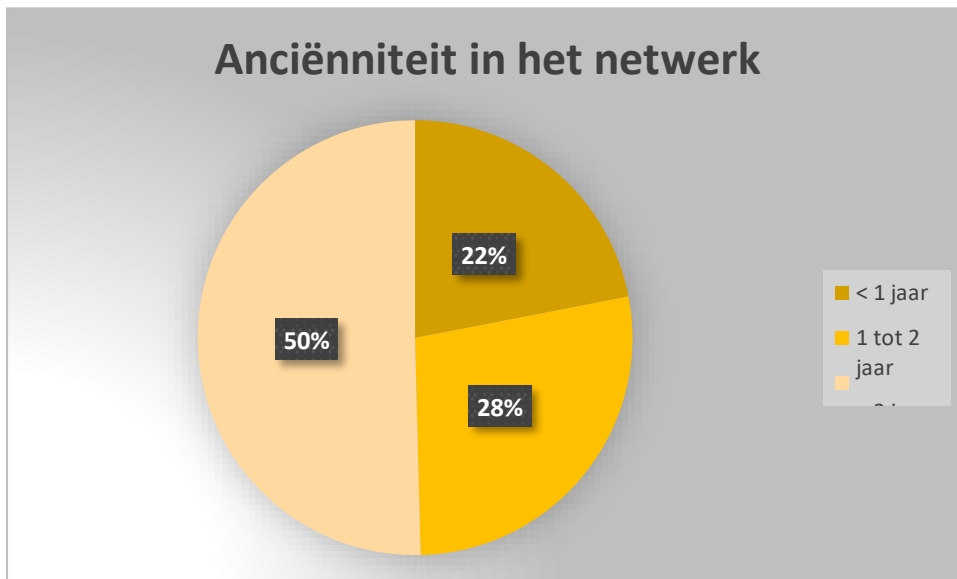
De grafiek spreekt voor zich. Vrouwen hebben veel meer geantwoord op de vragenlijst. Hiermee moet rekening worden gehouden bij de analyse van de resultaten. Maar het is ook belangrijk rekening te houden met het feit dat vrouwen meer aanwezig zijn in het netwerk.

3. Bras dessus Bras dessous of Het Buurtpensioen?

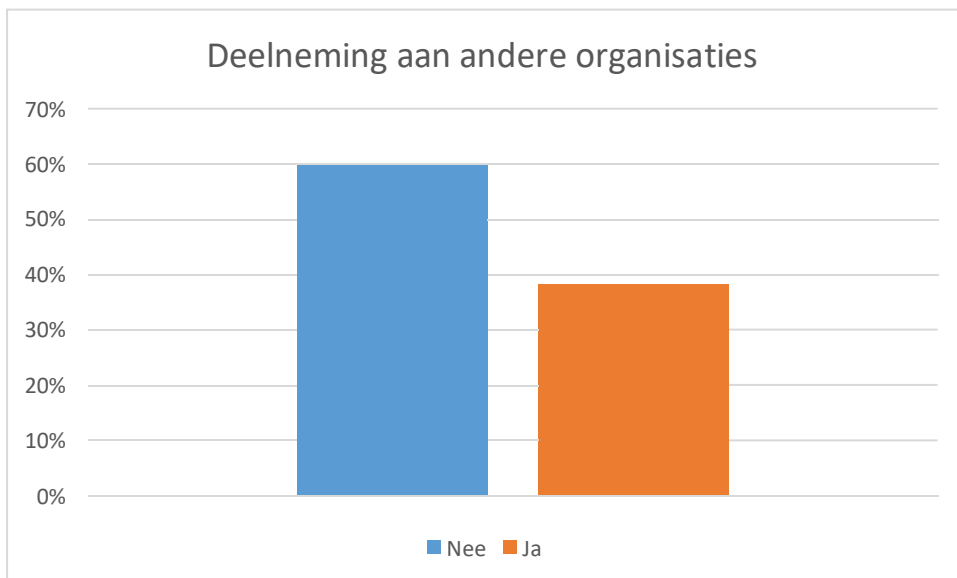
4 personen gaven aan dat zij lid waren van beide verenigingen. Zonder te preciseren zijn er twee mogelijke redenen voor deze keuze: ofwel geven deze personen niet precies aan bij welke vereniging zij zijn aangesloten, ofwel nemen zij onverschillig deel aan de activiteiten van beide verenigingen. In ieder geval kunnen we zien dat de overgrote meerderheid zich identificeert met een bepaalde speler. De grotere deelname aan de vragenlijst van "leden" van Bras dessus Bras dessous kan worden verklaard door organisatorische redenen voor de verspreiding van de vragenlijst.

4. Anciënniteit in het netwerk

50% van de respondenten is al meer dan 2 jaar actief in de netwerken. Dit betekent dat zij dit al voor COVID waren. De andere helft is evenredig verdeeld tussen 1 tot 2 jaar en minder dan 1 jaar. Tijdens de focusgroep voor het opstellen van deze vragenlijst noemden verschillende mensen de situatie van COVID, tussen isolement, vermindering van activiteiten als gevolg van sluitingen/lockdown en de wens/behoefte om te mobiliseren om hun keuze om deel te nemen aan het netwerk te helpen verklaren.

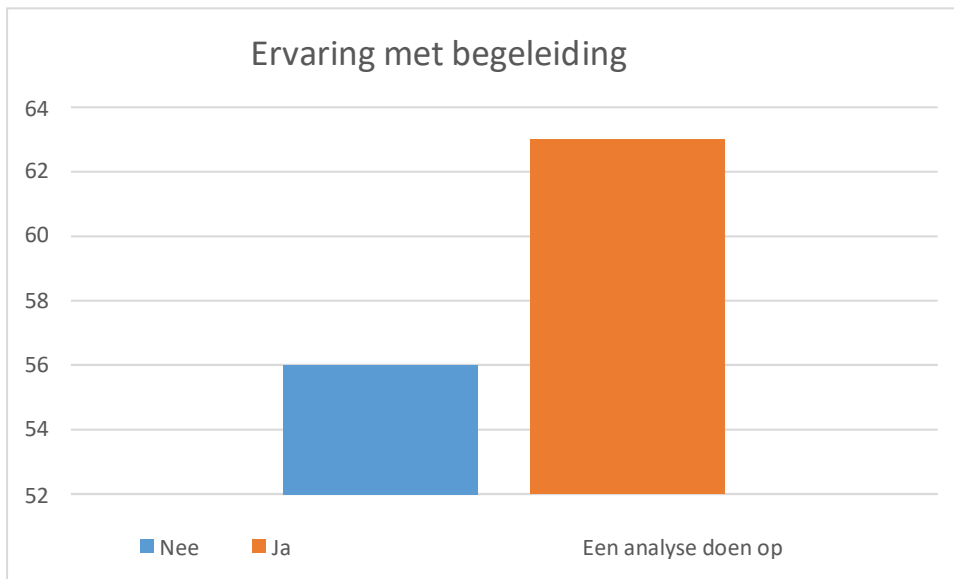
5. Deelneming aan andere organisaties

Hoewel een meerderheid van de respondenten niet betrokken is bij een andere organisatie, is het interessant te zien dat bijna 40% aangeeft actief te zijn in andere organisaties. Het netwerk is voor veel van de "leden" een aanvulling en/of een pluspunt bij een participatieve aanpak. Maar het is ook de enige organisatie waar bijna 60% van de leden actief is. Dit zijn twee specifieke doelgroepen die bij het netwerk betrokken zijn. Deze informatie kan interessant zijn om in gedachten te houden wanneer nieuwe mensen besluiten tot het netwerk toe te treden. Hun verwachtingen, behoeften en eisen kunnen verschillen.

6. Ervaring met begeleiding

Tijdens de focusgroep voor de voorbereiding van de vragenlijst hebben we gemerkt dat een groot aantal van de aanwezigen ervaring had met begeleiding. Dit betekent dat zij in een zorgberoep hebben gewerkt of mantelzorgers zijn geweest voor een familielid, vriend of buur. Deze vraag stelt ons in staat de tijdens de focusgroep verzamelde informatie te bevestigen. Het netwerk is voor meer dan de helft van de respondenten een verlengstuk van een begelevingservaring. Dit houdt ook verband met de grafiek over de gendervertegenwoordiging van de respondenten. Vrouwen zijn namelijk vaker mantelzorgers of hebben vaker een baan in de zogenaamde zorgsector (zorgberoepen, zorgverlenende beroepen, zorg voor anderen in algemene zin).

In een open vraag vroegen wij de respondenten aan te geven wat hun ervaring met begeleiding was.

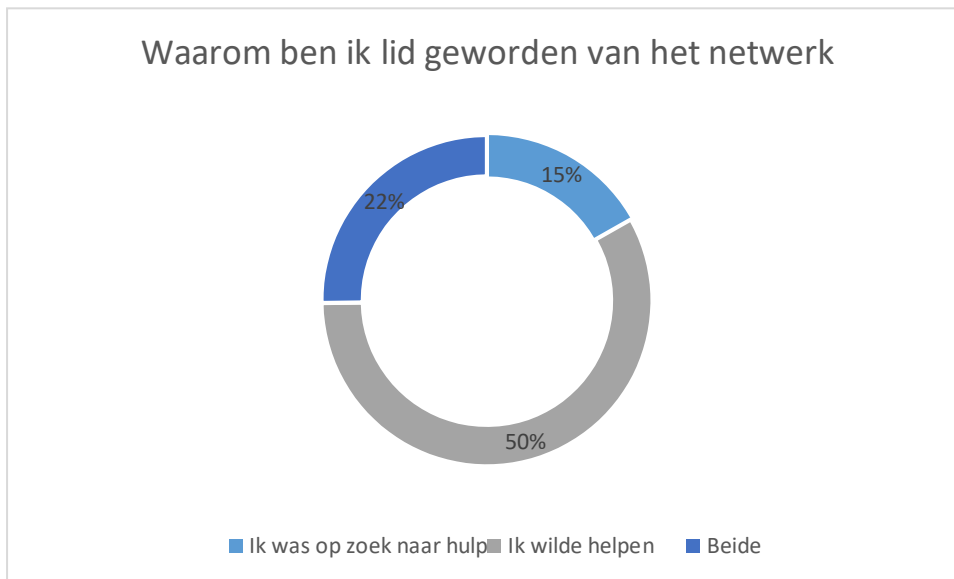
Hulp in de privésfeer (familie of naaste)	16
Hulp aan de buurt (of betrokkenheid bij de buurt)	10
Verenigings- of vrijwilligerssector	9
Sociale actie	8
Hulp voor bejaarden buiten de familie	8
Gezondheidszorg of begeleidend beroep	8
Kinderen (familie of niet)	8
Invaliditeit	4
Jeugdbeweging	3
Culturele sector	2

Een meerderheid gaf aan dat zij mantelzorgers waren bij familie, naasten of hulp in de buurt. Een ander deel gaf aan dat zij beroeps- of vrijwilligerservaring hadden.

Een van de respondenten voegde daar deze zeer interessante opmerking aan toe

"Ik realiseerde me dat anderen helpen mij ook hielp"

7. Waarom ben ik lid geworden van het netwerk?

Achter deze vraag stelden wij ons de vraag naar de voornaamste redenen om zich bij het netwerk aan te sluiten. Vanaf het allereerste begin van de begeleidingsopdracht ter beoordeling van de sociale weerslag hebben we gemerkt hoe belangrijk deze kwestie was, maar op een heel andere manier dan we gewoonlijk bij dit soort organisatie zien. Het onderscheid tussen verzorger en helper staat in de regeling helemaal niet centraal. Dit maakt de aanpak van het netwerk vrij uniek. Terwijl Bras dessus Bras dessous het begrip buurman en buurvrouw gebruikt, doet Het Buurtpensioen dat niet. En in beide gevallen, of deze burens-burens-concepten nu aanwezig zijn of niet, is de dynamiek het tegenovergestelde van "iemand ontvangt" en "iemand geeft". Wij staan veel dichter bij de logica van geven en teruggeven, die door de antropoloog Marcel Mauss werd verdedigd.

De gever geniet een vorm van prestige of eer als hij weet hoe hij moet geven, terwijl de ontvanger eerst moet weten hoe hij moet ontvangen en dan aan anderen "een equivalent" moet teruggeven van wat hij of zij heeft ontvangen⁵.

De antwoorden op deze vraag moeten worden geïnterpreteerd in het licht van deze netwerk specifieke opvatting van delen. Maar zij moeten ook rekening houden met een moeilijkheid die eigen is aan het begrip hulp. Naarmate de leeftijd vordert, ontstaat vaak de behoefte om hulp te vragen. Voor alledaagse taken, maar ook voor diverse activiteiten. Deze noodzaak is zelden gemakkelijk te aanvaarden, vooral als men vaker de "helper" is geweest. Zelfs als men hulp nodig heeft, kan men zich in een netwerk als dit presenteren door zijn primaire bereidheid om te helpen te doen gelden, of door zijn diepe behoefte om geholpen te worden te verbergen.

Het netwerk, met zijn unieke aanpak van "geven en teruggeven", biedt een kader voor mensen die tijd of een bijzonder open ruimte nodig hebben om met deze moeilijkheid om te gaan.

Bij een vereniging aankloppen en zeggen "ik heb hulp nodig" is voor veel mensen een heel moeilijke stap, zelfs als de nood hoog is.

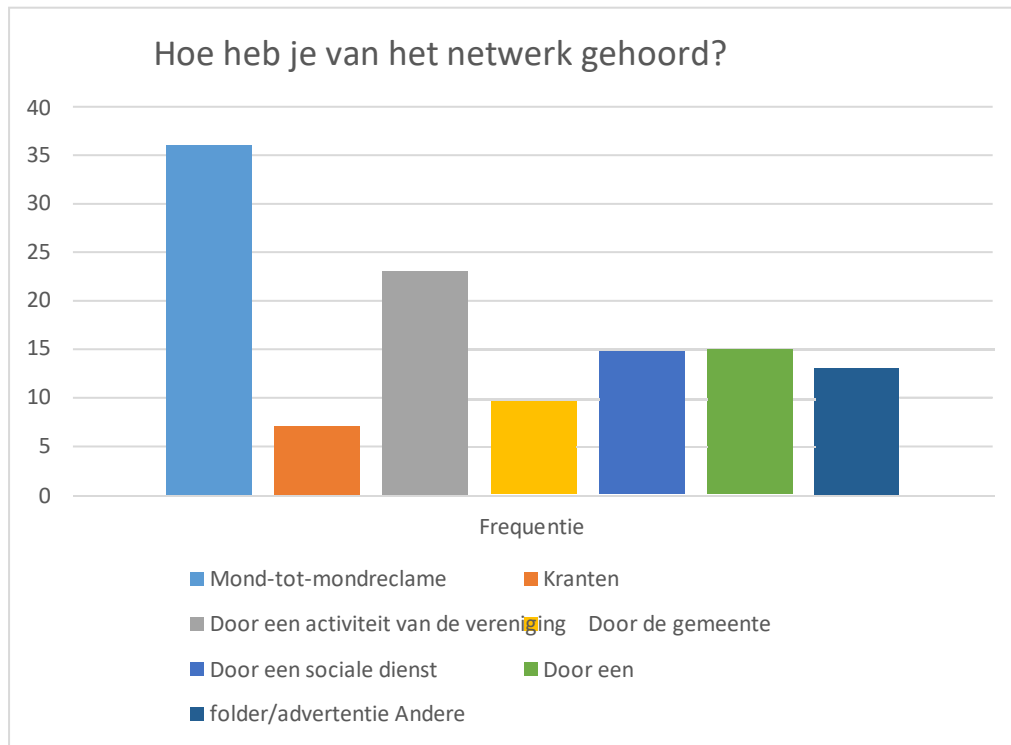
---

⁵ Thierry De Briey, *Repenser la démocratie – Cinquième volume : Réflexions sur la démocratie en France et dans le monde*, Librinova, 2021.

b. Vlak sorteren

Na de analyse van het profiel van de respondenten, stellen wij een vlakke analyse van de gegevens voor. Dit betekent dat wij voorstellen om over elke vraag van de vragenlijst na te denken, rekening houdend met alle ontvangen antwoorden.

1. Hoe heb je van het netwerk gehoord?

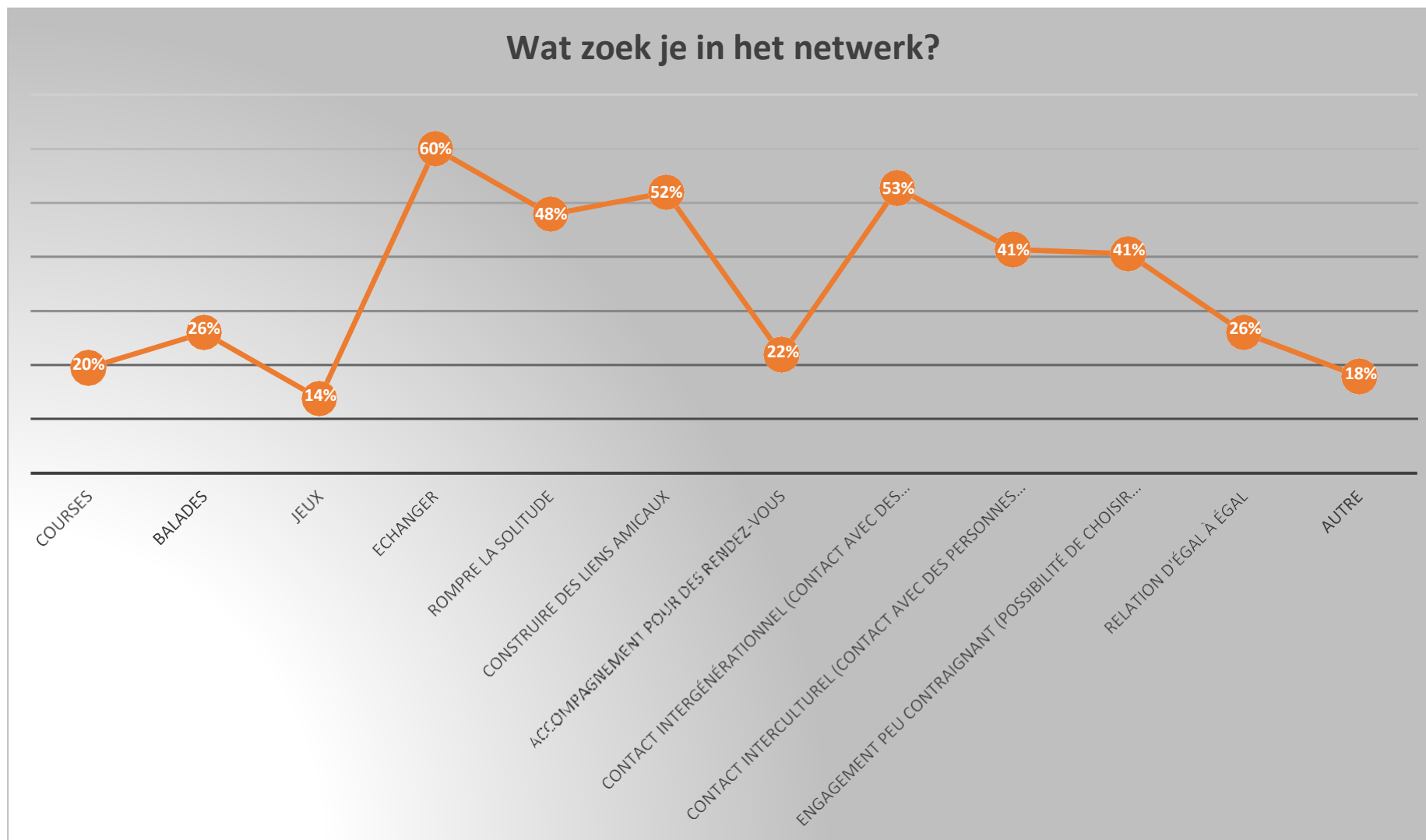

Deze vraag stelt ons in staat te achterhalen hoe mensen in het netwerk terechtkomen. Mond-tot-mondreclame is de voornaamste bron. Dit antwoord biedt twee analyses: enerzijds praten de mensen erover (of ze nu lid of partner van het netwerk zijn), en anderzijds is de manier waarop ze erover praten positief, aangezien het nieuwe mensen aanmoedigt om deel te nemen.

Verschillende respondenten geven aan dat zij het netwerk ontdekken via partners (gemeenten, sociale diensten). Zij zijn op de hoogte van het netwerk en promoten het bij diegenen die belangstelling zouden kunnen hebben. Het netwerk wordt derhalve door andere actoren erkend.

Ten slotte organiseert het netwerk momenten en activiteiten die mensen aantrekken. Zij durven er deel aan te nemen, zelfs zonder de organisator te kennen. Dit betekent dat de mensen niet te veel (onbewuste) belemmeringen voelen om toegang te krijgen.

2. Wat zoek je in het netwerk?

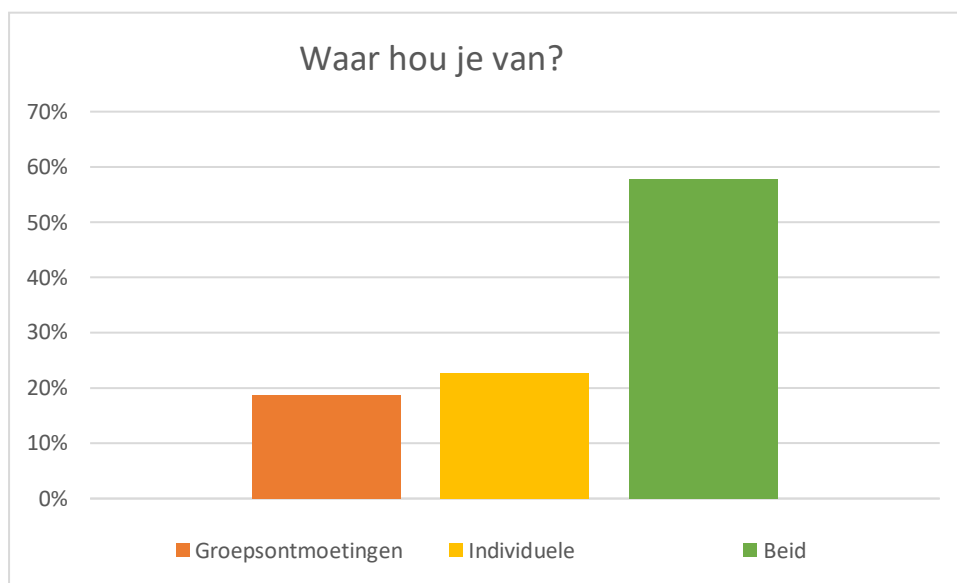
De sociale dimensies van ontmoeting, uitwisseling en vriendschap voeren de boventoon in de zoektochten van de leden. Dat is waarom ze komen in de eerste plaats.

Het ontvangen van hulp is geen hoofddoelstelling. Dit is opnieuw de kwestie van geven en teruggeven.

Het is interessant te zien dat een vrijblijvend engagement voor veel respondenten belangrijk is. De vrijheid om al dan niet betrokken te zijn, om een beetje of meer te kunnen doen, is een deel van wat telt. Dit is iets wat netwerkwerkers niet mogen vergeten.

In het deel 'andere' stelden verschillende respondenten noties voor van helpen, nuttig zijn, dienstbaar zijn.

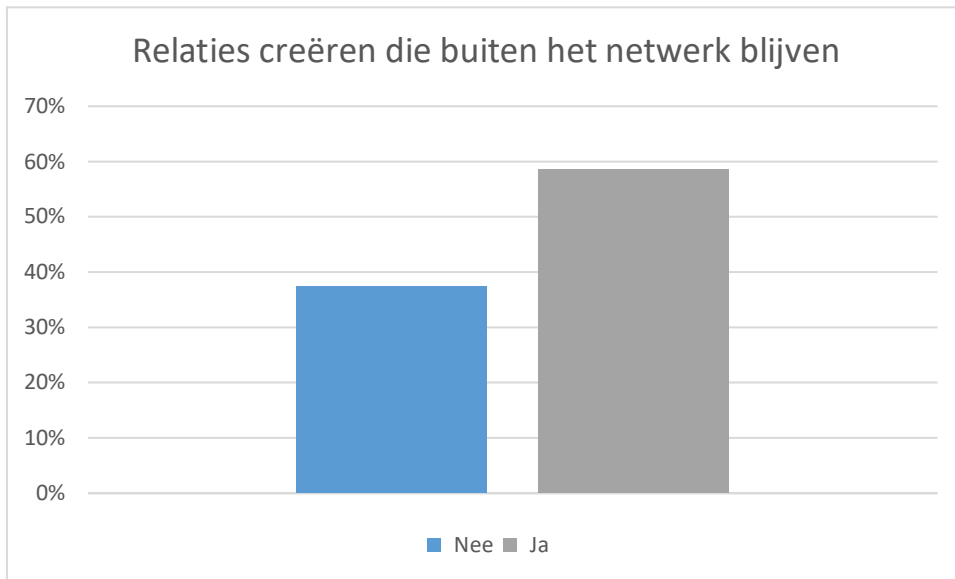
3. Wat vind je leuk in het netwerk?

Het netwerk organiseert collectieve momenten en ook ontmoetingen tussen twee personen. Deze combinatie is zeer populair bij de leden van het netwerk. Sommigen zullen alleen deelnemen aan groepsactiviteiten. Anderen zullen alleen om individuele ontmoetingen vragen. Maar de meerderheid zoekt beide soorten activiteiten.

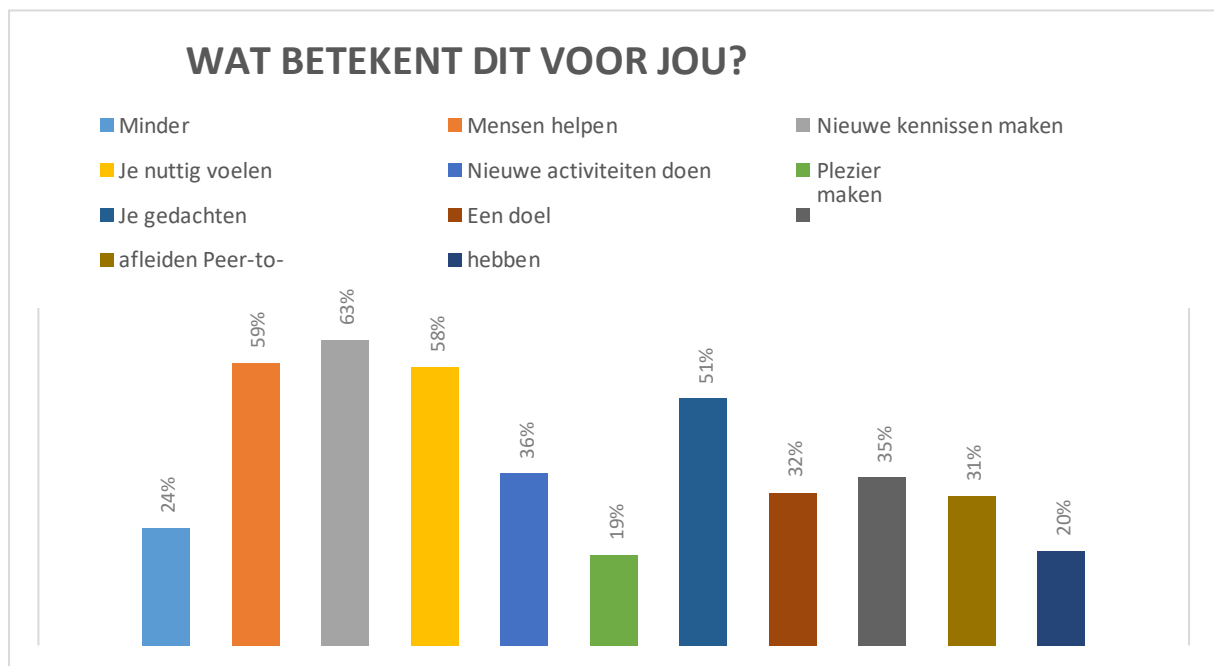
Het is dus in het belang van het netwerk om in beide dimensies te blijven investeren om aan de behoeften van zijn leden te voldoen, wil het een omgeving voor sterke en gevarieerde uitwisselingen blijven bieden.

4. Vrienden maken die buiten de activiteiten van het netwerk blijven

Deelnemers aan het netwerk ontmoeten niet alleen mensen op het moment van de activiteiten. Echte relaties worden gevormd, opgebouwd en onderhouden buiten het netwerk. Bijna 60% van hen onderhoudt banden die verder gaan dan interne ontmoetingen. Dit is een gevolg van de ontmoetingsprocessen die door het netwerk tot stand zijn gebracht (met inbegrip van de matching⁶ tussen personen), die op zichzelf zeer waarschijnlijk belangrijke sociale weerslagen zal hebben.

5. Wat verandert deelname aan het netwerk voor u?

Vier antwoorden werden het meest gesolliciteerd. Het eerste sluit aan bij de verwachtingen van de leden: nieuwe kennissen maken. We kunnen zien dat aan deze verwachting wordt voldaan.

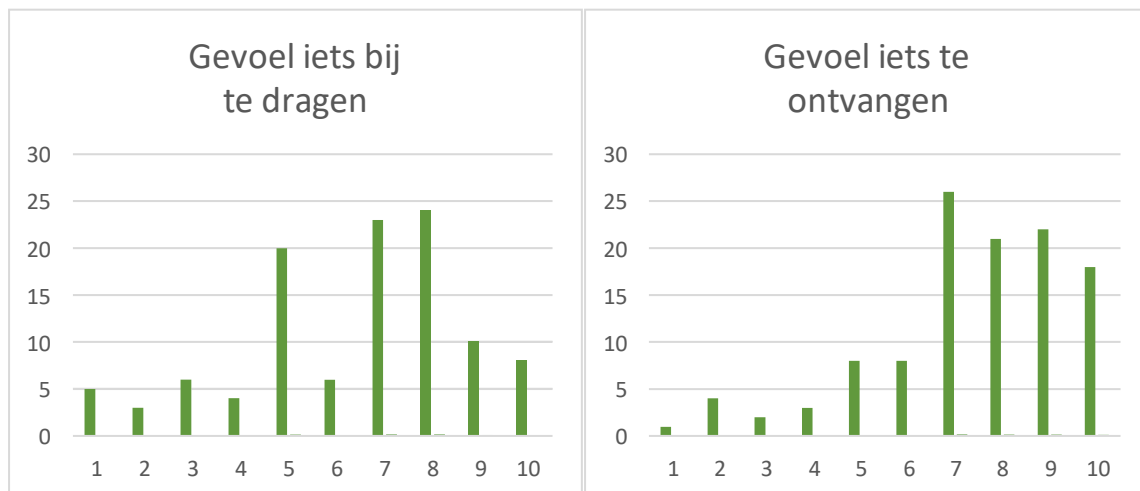
⁶ Het moment waarop de ontmoeting tussen twee leden wordt voorgesteld

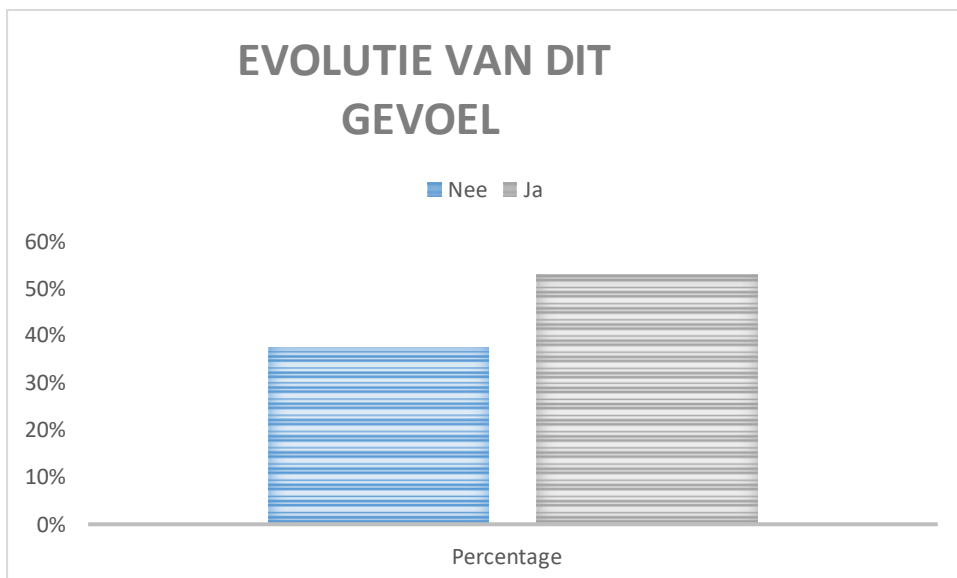
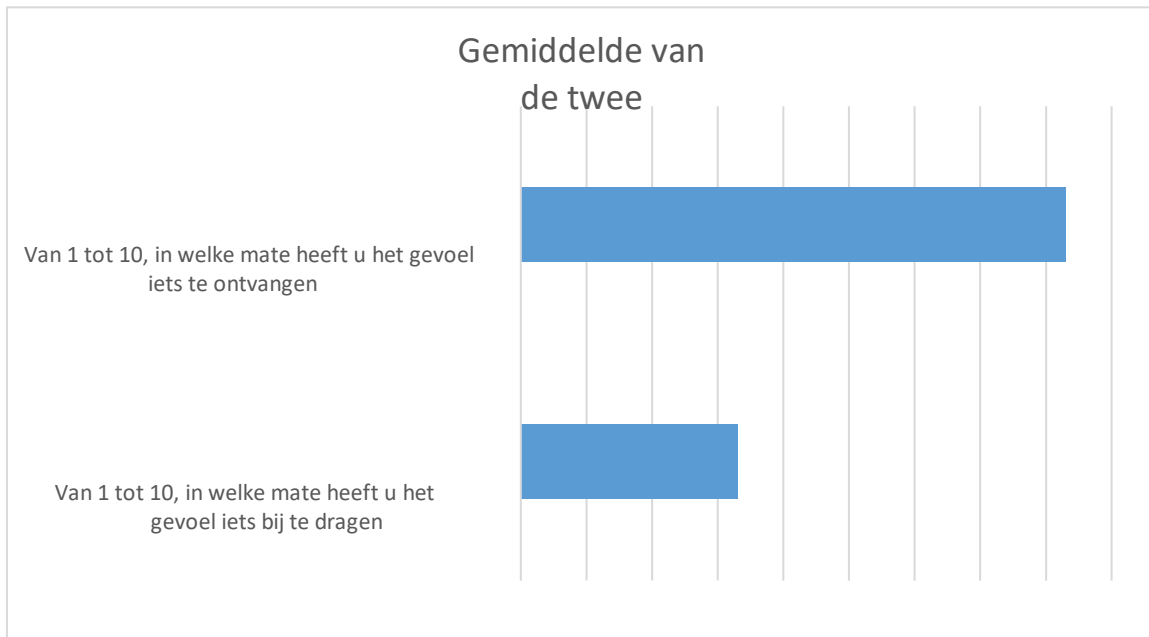
Mensen helpen en zich nuttig voelen zijn twee veranderingen die door meer dan de helft van de respondenten werden benadrukt. Verrassend is dat deze dimensies niet op deze manier in de verwachtingen naar voren kwamen, maar wel de belangrijkste veranderingen vertegenwoordigen.

In een maatschappij die de plaats en de rol van gepensioneerden niet ten volle waardeert, en nog minder wanneer zij ouder zijn, hechten de leden van het netwerk er veel belang aan zich nuttig te voelen, andere mensen te helpen, nog een speler in de maatschappij te zijn.

De netwerkbenadering die wij hebben omschreven als geven en teruggeven, lijkt een toegevoegde waarde en een kracht te zijn voor de waardering van de leden. Wij stappen af van een bezigheidslogica of een liefdadigheidslogica om een innoverend kader aan te bieden. Wij ontvangen, wij geven.

6. Iets bijdragen- iets ontvangen

Deze vraag is zeer interessant en illustreert met relevantie het begrip geven en teruggeven dat wij herhaaldelijk hebben genoemd.

Zoals wij hebben aangegeven, is het netwerk opgezet met de bedoeling verder te gaan dan een gever ontvanger-relatie. Voor de organisaties is de relatie tussen de leden gebaseerd op het idee dat door te geven, wij ontvangen. Dat door te ontvangen, wij geven.

De bedoelingen zijn er. Bras dessus Bras dessous en Het BuurtPensioen bieden een kader dat dit geven en nemen tracht te voeden. Uit de bovenstaande grafieken blijkt dat de manier waarop over deze geven-en-nemen-relatie wordt gedacht, in de praktijk wordt ervaren. Het krijgt vorm en leven.

Deze grafieken worden nog interessanter als we ze koppelen aan de grafiek in punt a.7 "Waarom ben ik naar het netwerk gekomen?". Uit deze grafiek blijkt dat de helft van de respondenten hulp kwam bieden. Op de vraag "Heeft u het gevoel iets te ontvangen?" krijgen we een gemiddelde van meer dan 7. Er is gemiddeld één punt verschil met het antwoord op de vraag: "Heeft u het gevoel iets bij te dragen?".

Het is ook merkbaar dat deze indrukken van iets te ontvangen of bij te dragen veranderen met de tijd. Deelname aan een of andere activiteit is onvoldoende om de reikwijdte en de evolutie van deze indrukken te begrijpen, maar wel om deze evolutie in de tijd te zien. Een kruisverwijzing van de gegevens naar het aantal jaren van betrokkenheid zal zeer leerzaam zijn om vast te stellen of dit cijfer stijgt of daalt.

De antwoorden op deze vragen geven een positieve indruk. We zouden kunnen vrezen dat respondenten die minder het gevoel hebben dat zij "iets bijdragen", zich gedevalueerd of minder nuttig zullen voelen. Maar uit de grafiek in b.5 over de door de deelneming teweeggebrachte veranderingen blijkt dat meer dan de helft van de respondenten het gevoel heeft nuttig en behulpzaam te zijn.

Wij kunnen hypothesen formuleren over de redenen voor deze verschillen in uitdrukking rond het begrip hulp: nederigheid en verbazing zijn plausibele opties, waarbij het interessant zou zijn deze in kwalitatieve interviews verder te onderzoeken om hun betekenis meer in detail te begrijpen.

In de open vragen konden de respondenten nader ingaan op wat zij meenden bij te dragen tot het netwerk.

Vreugde - goed humeur - glimlach - positief vooruitzicht - menselijke warmte ...	33
Tijd	31
Hulp	26
Luisteren	13
Aanwezigheid, gezelschap	11
Vriendschap - liefde - genegenheid	10
Wetenschap, kennis	7
Conversaties, uitwisselingen, delen, wederkerigheid	7
Keuken	5

Hun antwoorden hebben de notie van uitwisseling, empathie en ontmoetingen, waarop in deze vragenlijst herhaaldelijk de aandacht is gevestigd, verder ontwikkeld.

En zelfs wanneer hun wordt gevraagd wat zij bijdragen, voegen zij er snel aan toe wat zij in ruil daarvoor ontvangen.

"Brengt een vriendelijke kijk op de dingen. Ik hou veel van mensen, er is menselijkheid in bijeenkomsten als deze, vooral degenen die apart gezet zijn van anderen. Ik geef en ontvang evenveel als ik geef."

"Mijn hulp en mijn tijd die niets is vergeleken met ik in ontvangst krijg"

Verscheidene respondenten gaven niettemin uiting aan hun ontsteltenis over wat zij zagen als de moeilijkheid van het geven.

<i>Ik zou graag geven</i>
<i>Niets omdat ik me niet kan verplaatsen</i>
<i>Geeft een klein beetje. Heel moeilijk te zeggen.</i>
<i>Ik weet niet wat te antwoorden</i>

<i>Niets helaas. Heb de leeftijd niet meer om nieuwe dingen te beginnen.</i>
<i>Niets</i>
<i>Ik heb nog niet genoeg gegeven</i>
<i>Ik kan niets geven.</i>
<i>Niets</i>
<i>Niets, mijn aanwezigheid.</i>

Het waarderen van de kleine gebaren, de aanwezigheid, de kleine dingen die zoveel rijkdom zijn, kan worden versterkt om iedereen eraan te herinneren dat het aangaan van een uitwisseling op zich al een enorme gift is voor degene die deze uitwisseling deelt.

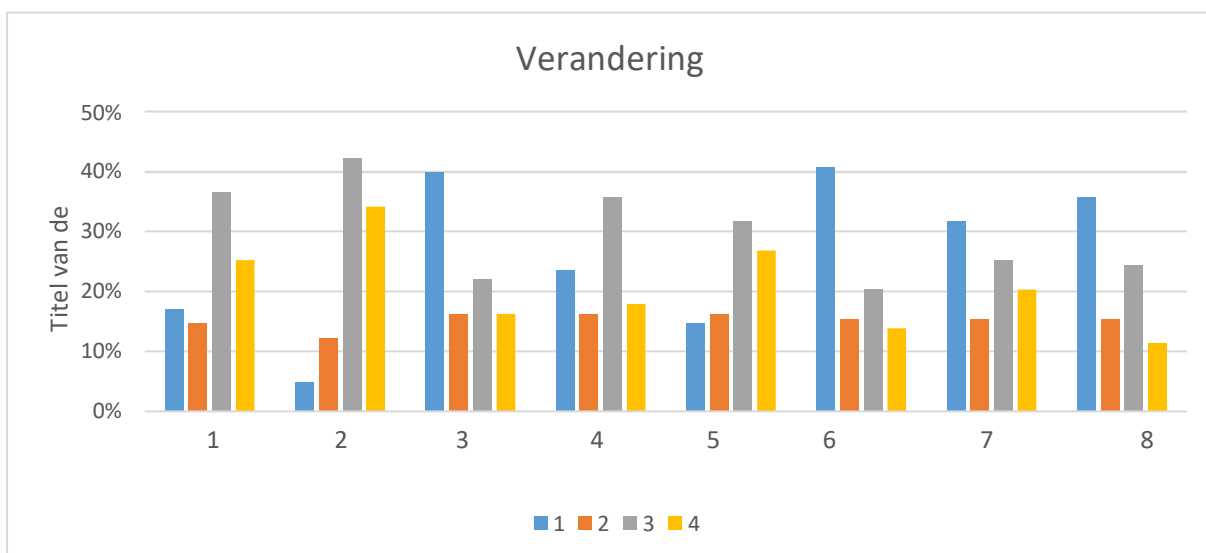
Naast wat ze bijdragen, vroegen we ook te specificeren wat ze ontvangen.

SOCIALISATIE: contacten, kennis, ontmoeting, uitwisselingen, intergenerationeel	35
CARE: steun, luisteren, empathie, vriendelijkheid, aandacht, erkenning, menselijke warmte, hulp, consideratie, dankbaarheid, welwillendheid, "goede vibes", tederheid, respect, begeleiding	43
WELZIJN: vreugde, geluk, plezier, erkenning/zelfliefde, gevoel van nut, tijd voor mezelf, waardering, dankbaarheid, voldoening, zelfgave, voldoening, glimlach, vertraging/uitstel van tijd, weten dat het bestaat	38
RELATIE: vriendschap, liefde, genegenheid, kleine familie, wederzijdse hulp, gezelligheid, delen, erbij horen, sympathie, vertrouwen, leefwereld (goed omringd), leren, intercultureel	49
Activiteiten/bezigheid	3
Voedsel	2
Openheid/vooruitzichten/levensles	4
Andere: efficiëntie, advies, verantwoordelijkheden, informatie	4

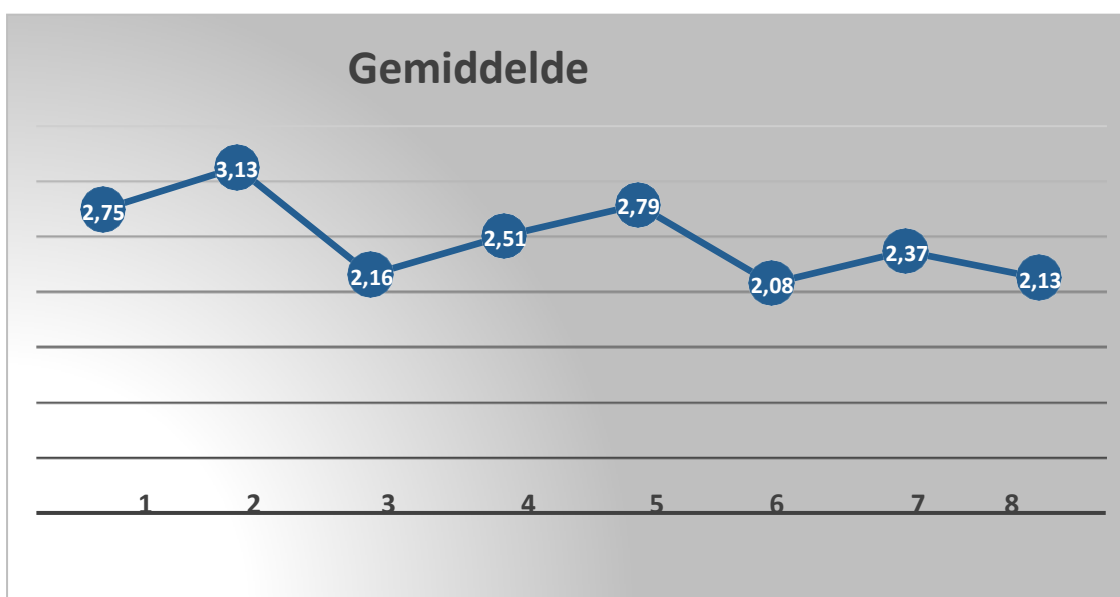
De antwoorden spreken voor zich. Ze bevestigen allemaal waar we het over hebben gehad in termen van geven en teruggeven en care. Ze zijn ook verbazingwekkend omdat de mensen met kracht spreken over ontmoeting, uitwisseling, menselijke warmte, delen, vriendschap en liefde als datgene wat ze ontvangen, waarbij ze bijna vergeten dat er voor een uitwisseling ten minste twee mensen moeten zijn. De respondenten zijn geen toeschouwers van deze uitwisselingen, maar een essentieel, existentieel deel.

7. Naar uw mening, heeft uw deelname aan het netwerk een effect op...

Voor deze vraag werd de respondenten gevraagd voor elk item te kiezen tussen 1 (helemaal niet) en 4 (zeer veel).

- 1 = lichamelijk welzijn
- 2 = geestelijk welzijn
- 3 = Autonomie
- 4 = Betrokkenheid bij de buurt
- 5 = kijk op de wereld
- 6 = invloed op familiebanden
- 7 = weerslag op de betrekkingen met de burens
- 8 = betrokkenheid bij andere activiteiten

Wij hebben al vastgesteld dat veranderingen zich voordoen door betrokkenheid bij het netwerk. Wij wilden deze kwestie verder onderzoeken door te trachten de gegenereerde weerslagen vast te stellen.

We kunnen duidelijk zien dat de grootste weerslag zich voordoet op het geestelijk welzijn. De geestelijke gezondheid is de afgelopen twee jaar vaak ter sprake gekomen in verband met COVID en de ontwrichting die daardoor is veroorzaakt, vooral bij ouderen, die vaak nog meer geïsoleerd zijn geraakt. Dat de leden van het netwerk op deze positieve ontwikkeling in hun geestelijk welzijn wijzen, is een sterke prestatie, die niet over het hoofd mag worden gezien.

De tweede belangrijke verandering is verrassender omdat zij niet tot de kern behoort van de weerslagen die bij de start van dit beoordelingsproces werden verwacht. De kijk van de respondenten op de wereld is echter in positieve zin veranderd door hun betrokkenheid bij het netwerk. De intergenerationele diversiteit is uiteraard een onderliggend thema, maar niet het enige.

De derde verandering betreft het lichamenlijk welzijn.

De weerslag voor de autonomie is minder groot. Deze ontdekking heeft het netwerk verrast bij de eerste analyses van de resultaten.

In de vragenlijst boden wij de mogelijkheid opmerkingen toe te voegen als respondenten deze weerslagen nader wensten te belichten.

In de open antwoorden krijgen we een aantal zeer nuttige inzichten.

Opmerkingen over lichamenlijk welzijn

Uit de antwoorden komen twee belangrijke punten naar voren.

- Zich verplaatsen voor of deelnemen aan activiteiten verbetert het lichamenlijk welzijn.
- In veel opmerkingen wordt een verband gelegd tussen geestelijk en lichamenlijk welzijn: "omdat ik me mentaal beter voel, is mijn lichaam beter."

De respondenten tonen duidelijk het verband aan tussen het fysieke en het mentale door vooral te wijzen op de invloed van het laatste op het eerste, en niet omgekeerd. Omdat ze zich geestelijk beter voelen, voelen ze zich lichamenlijk ook beter.

Opmerkingen over geestelijk welzijn

In bijna alle opmerkingen wordt gewezen op het belang van menselijk contact voor de verbetering van het geestelijk welzijn. Uit de ontmoeting vloeit de verbetering van het welzijn voort. Zij verwijzen niet naar een specifieke soort activiteit of naar individuele of collectieve ontmoetingen, maar wijzen op de ontmoeting als zodanig.

Enkele respondenten hebben het over de invloed van een gevoel van nut op het geestelijk welzijn. Zich nuttig voelen, en niet alleen de ontvanger zijn, verbetert het welzijn. Dit versterkt de relevantie van de netwerkbenadering.

Opmerkingen autonomie

Zoals gezegd heeft het onderwerp autonomie vragen opgeroepen tijdens de eerste presentatie van de resultaten. De opmerkingen over deze vraag vereisen nadere aandacht, althans om iets beter te begrijpen wat de respondenten achter het begrip autonomie plaatsen.

In sommige commentaren staat dat mensen zich autonoom voelen. Het is belangrijk indachtig te zijn dat het netwerk een bevolking bereikt die varieert van 22 tot 92 jaar. Het is dan ook niet meer dan logisch dat veel van de ondervraagden zich autonoom voelen.

In de andere antwoorden wordt er gewezen op de kwestie van beweging achter autonomie en wordt er meer verwezen naar lichamenlijk welzijn.

Hoewel deze antwoorden bij sommige netwerkteams de indruk kunnen wekken dat zij de gestelde doelen niet bereiken, tonen zij veeleer aan dat het netwerk ten opzichte van zijn leden een andere rol speelt, niet in het vergroten van de autonomie maar in het verbeteren van de kwaliteit van deze autonomie.

In ieder geval kan het voor het netwerk de moeite waard zijn om dit onderwerp verder te onderzoeken, als het van mening is dat het netwerk daardoor een beter inzicht krijgt in zijn weerslag.

Opmerkingen over betrokkenheid van buurt/stad

Het netwerk streeft ernaar de betrokkenheid van zijn leden bij de buurt/stad te versterken. We hebben gezien dat het gemiddelde op dit punt minder sterk was (hoewel nog steeds relatief goed). De antwoorden op open vragen verschaffen een aantal inzichten.

- De meeste opmerkingen hebben betrekking op het gebrek aan verandering in dit opzicht (ofwel waren zij niet actief en maakt dit geen verschil, ofwel waren zij al actief).
- Een van beide is een pluspunt. Zij spreken over het feit dat zij erkend worden als netwerkvrijwilligers. Zij worden een referentiepunt voor de buurt en de mensen komen naar hen toe voor specifieke verzoeken of om ideeën uit te wisselen.

Opmerkingen op de kijk op de wereld

In de opmerkingen wordt verwezen naar de ontmoeting als een manier waarop het inzicht van de mensen verandert. Het zien van en deelnemen aan wederzijdse hulp helpt sommige mensen om de wereld positiever te zien. Dit betekent dat wij verder gaan dan een intergenerationele of interculturele ontmoeting, maar dat wij raken aan een optimistische visie op de wereld en op de samenleving in het algemeen, die wordt veroorzaakt door uitwisselingen en alles wat daaruit voortkomt.

Opmerkingen over de relatie met familie/vrienden

Ook al is de weerslag minder groot dan bij andere over dit onderwerp, toch werden er in de op open vragen enkele aardige dingen gezegd.

- De aangeboden activiteiten en de deelname aan het netwerk zijn gespreksonderwerpen binnen de families.
- De mensen om hen heen zijn gerustgesteld, blij dat hun naaste deelneemt aan het netwerk.
- Jongeren vertellen hoe hun kijk op de ouderen in hun familie is veranderd. De intergenerationele dimensie krijgt haar volle betekenis.

Opmerkingen over de betrekkingen met de burens

Enkele respondenten spraken van een betere relatie met de burens, deels omdat het netwerk hen de kracht gaf om met hen te durven praten.

8. Aanbeveling

Wij sluiten een vragenlijst graag af met deze vraag, die al het bovenstaande samenvat.

Het resultaat spreekt voor zich.

c. Analyse van de open vragen

1. Wat vind je niet leuk aan het netwerk?

Naast de vraag "wat vind je leuk aan het netwerk?" hebben wij de respondenten de gelegenheid gegeven aan te geven wat zij niet leuk vinden. Geen enkele organisatie is perfect of past perfect bij iedereen.

Relationele of interpersoonlijke elementen Gebrek aan erkenning, betrokkenheid, wantrouwen, hypocrisie, persoonlijkheden	13
Structurele of organisatorische elementen Voornamelijk in verband met de wijze waarop de opvolging (/controle) wordt uitgeoefend, het interventiekader van de vrijwilligers, de georganiseerde vergaderingen	17
Frustraties of emoties in verband met de situatie van ouders	4
Relatie met instellingen of netwerkecosysteem Contact met instellingen; verwarring met gemeentelijke diensten	2
Racisme / discriminatie	3
Andere: dringende verzoeken; taalbarrière	

De organisatorische kwestie wordt het meest genoemd. De moeilijkheden in verband met het kader worden er vermeld:

wanneer moet ik de stok doorgeven? Tijdens de ontmoetingen kunnen de leden geconfronteerd worden met

menselijke grenzen, maar ook aan de ontwikkeling van de situatie van andere leden (ziekten, grenzen aan de autonomie...). Hiermee geconfronteerd worden is op zichzelf al een moeilijkheid. Niet weten wanneer of hoe te handelen kan zeer verwarrend en demoraliserend zijn.

Natuurlijk kunnen er, zoals op elke plaats waar mensen samenleven, onenigheden, meningsverschillen en conflicten ontstaan. Het is belangrijk ze te kunnen identificeren en beheersen, en tegelijk te aanvaarden dat ze deel uitmaken van de menselijke ontmoeting.

Het vraagstuk van het racisme wordt niet vaak genoemd, maar het is een punt van zorg op zich en verdient bijzondere aandacht, vooral omdat interculturele vermenging een sterk element is dat door de respondenten in andere vragen wordt benadrukt.

2. Wat vind je in het netwerk dat je elders niet kunt vinden?

Vrijwilligersprofielen en attitudes Beschikbaarheid, luisteren, zorgzaamheid, ...	25
Gezelligheid Vreugde, sympathie, menselijke warmte, menselijkheid...	17
Relaties, vriendschap, ontmoetingen	13
Koppelingssysteem	6
Solidariteit	4
Wederkerigheid Iedereen vindt zijn plaats, wordt meegenomen in beslissingen, wederzijdse hulp, ...	17
Interculturele contacten	5
Elementen die verband houden met het buurtleven - nabijheid - samenwerking met andere lokale initiatieven	13
Intergenerationele banden	7
Erkenning - waardering van de vrijwilligers	3
Hulp	3
Specifieke activiteiten	2

Het kader voor de opbouw en ontwikkeling van het netwerk is een sterk element dat door de leden naar voren wordt gebracht. Zij komen terug omdat zij er zich goed voelen, omdat er naar hen wordt geluisterd, voor hen wordt gezorgd en er menselijke warmte vinden.

Wederkerigheid is opnieuw in trek en bevestigt onze eerdere analyses.

Nabijheid is ook een sterk element. Om aangename momenten te kunnen beleven, dicht bij huis.

3. Waarom blijf je in het netwerk?

ACTIVITEIT	5
SFEER: dynamisch, vriendelijk, goed plezier, ...	9
ADVIES OVER DE VERENIGING: beantwoordt aan haar opdracht, werkt goed, dynamisch, lokaal, goed omkaderd, enz.	13
WELZIJN: nut, ik vind het fijn, comfortabel/thuisgevoel, ik voel me goed, erg blij, voelt zich goed, tevredenheid, nodig voor gezondheid, zuurstof, geluk, waardering, gehechtheid, ...	37

CARE: hulp, welkom, vriendelijkheid, wederzijdse hulp, luisteren, tederheid, ontlasten	13
PERSOONLIJKE ONTWIKKELING: verbeteren, verrijken	4
RELATIE: vriendschap, solidariteit, plezier in contacten, mooie mensen, gezelligheid, intercultureel, delen, uitwisselen, wederkerigheid, samenkomen, leren	37
SOCIALISATIE: contacten, kennissen, mensen zien, de Eenzaamheid verbreken, mensen van dezelfde leeftijd, het verbreden van je netwerk	22
WAARDE: loyaliteit, engagement, stabiliteit	7
WEINIG BEPERKEND: tijd, beschikbaarheid, gratis	3
ANDERE: nood aan kennis, bedanken voor de ontvangen hulp	2

In overeenstemming met andere antwoorden vinden wij het begrip van welzijn, met name geestelijk welzijn, en woorden die verwijzen naar de relatie als de belangrijkste elementen die de leden ertoe aanzetten hun betrokkenheid bij het netwerk voort te zetten.

De leden drukken het beter uit dan wij zouden doen

Het is een ankerplaats, een kleine haven. Dit is belangrijk. Ik blijf, ook al ben ik niet erg actief, maar ik sta erop!

Er zit altijd iets goeds in de mensen. Dit is goed omdat het je in staat stelt dit te zien. De rijkdom van het ontmoeten van mensen die je anders nooit ontmoet zou hebben.

Ik kan niet zonder (hartje)

Relaties zijn mijn zuurstof Ik heb er een

vriend voor het leven gemaakt

Omdat ik denk dat het belangrijk is dat ouderen zich niet geïsoleerd, gemarginaliseerd of uitgesloten voelen van het gemeenschapsleven...

d. Kruisverwijzing van de gegevens

Wij hebben verschillende kruisverwijzingen van de gegevens uitgevoerd. Ze brengen niet allemaal relevante gegevens naar boven. Dit is met name het geval wanneer de antwoorden met het netwerk worden vergeleken. Er zijn enkele verschillen in het type activiteiten, bijvoorbeeld, maar er is geen informatie over de weerslag. Hieruit blijkt dat Het BuurtPensioen en Bras dessus Bras dessous dezelfde sociale weerslagen genereren.

Vier cross-overs blijken de rijkste te zijn: leeftijd, "Waarom ik lid word van het netwerk", gender en anciënniteit in het netwerk.

Wij vermelden de meest relevante en leerzame lessen. Alle verwijzingen zijn beschikbaar in de bijlagen van dit verslag, in de vorm van een Excel-tabel.

1. Hoe verschillen de antwoorden naar gelang van de leeftijd?

Redenen om zich in te zetten

Het is geen verrassing dat de redenen waarom mensen bij het netwerk betrokken raken, afhangen van de leeftijd. Hoe ouder mensen worden, hoe meer ze om hulp komen vragen. Het is vanaf de leeftijdsgroep 60-69 jaar dat de verschuiving begint plaats te vinden.

	> 40	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	
Wat voor verschil maakt het voor jou?	Percentage	Percentage	Percentage	Percentage	Percentage	Percentage	Percentage
Minder eenzaam zijn	15%	31%	22%	24%	25%	33%	
Mensen helpen	77%	88%	89%	60%	41%	27%	
Het maken van nieuwe kennissen	62%	56%	83%	68%	63%	53%	
Je nuttig voelen	92%	63%	61%	64%	50%	40%	
Het maken van nieuwe activiteiten	31%	38%	56%	40%	25%	40%	
Plezier maken	31%	38%	56%	4%	6%		
Je gedachten afleiden	38%	56%	72%	56%	47%	40%	
Een doel hebben	31%	44%	28%	44%	25%	20%	
Jezelf motiveren	23%	50%	61%	40%	22%	27%	
Peer-to-peer relatie	23%	25%	44%	44%	16%	40%	33%

Wat voor verschil maakt het voor jou om je in te zetten?

- De 40-49-jarigen en de 80-89-jarigen zien de meeste verandering in hun isolement. Hoewel dit voor de oudere leeftijdsgroepen vrij logisch kan zijn, is de informatie voor de 40-49-jarigen verrassender. Misschien worden de kinderen van deze laatste groter en worden de ouders vaker geconfronteerd met een leeg huis.
- Het gevoel mensen te helpen neemt af met de leeftijd. Zo ook het gevoel van nut.
- Het ondernemen van nieuwe activiteiten brengt de meeste verandering teweeg voor de 50-69-jarigen en voor de 80-plussers. Het is vooral lager voor de 70-79-jarigen. Deze leeftijdsgroep is al enkele jaren met pensioen en bevindt zich wellicht in de gouden leeftijd van het pensioen.
- Plezier maken is een belangrijke verandering voor jongere mensen, maar wordt helemaal niet nagestreefd door de 60-plussers.
- Het hebben van een doel is een belangrijker verandering, vooral voor de 40-49-jarigen en voor de 60-69-jarigen. Het lege nest syndroom, zoals sommigen het noemen, en de komst van de pensionering zijn mogelijke verklarende hypothesen.
- Motivatie treft vooral 40-69-jarigen.
- De relatie tussen leeftijdsgenoten is een meer uitgesproken verandering voor 50-69-jarigen en voor de oudsten.

Individuele of groepsontmoetingen?

- De jongsten en de oudsten zijn het meest in trek voor individuele ontmoetingen. Het op andere plaatsen geuite verlangen naar intergenerationele relaties, de primaire wens om te helpen, verklaart waarschijnlijk dit verlangen naar individuele ontmoetingen voor de jongeren. Voor ouderen lijken de meer concrete behoefte aan hulp en leeftijdsgebonden moeilijkheden plausibele verklaringen.
- De 70-79-jarigen daarentegen hebben zeer weinig behoefte aan alleen individuele ontmoetingen.
- Als men zich bewust is van het feit dat de behoeften kunnen variëren naar gelang van de leeftijd, kan dat nuttig zijn voor het netwerk om de beste “matching” te bieden en de gegenereerde sociale weerslag te versterken.

Het gevoel iets bij te dragen en te ontvangen

- Het gevoel van bijdrage neemt af met de leeftijd.
- Anderzijds is het gevoel iets te ontvangen zowel voor jongeren als voor ouderen belangrijker. Het is het minst belangrijk in de leeftijdsgroep 60-79 jaar.

Weerslagen voor verscheidene punten

- De weerslag op het lichamelijk welzijn is het grootst bij de 50-59-jarigen en de 80-plussers.
- De weerslag op het geestelijk welzijn is het grootst voor de leeftijdsgroep 50-59 jaar, maar is verrassend groot voor de leeftijdsgroep jonger dan 40 jaar.
- De weerslag op de betrokkenheid bij de buurt is het grootst bij degenen die jonger zijn dan 59 jaar.
- De weerslag op de manier waarop naar de wereld wordt gekeken is het meest uitgesproken in de leeftijdsgroep onder de 59 jaar, maar neemt toe bij de 80-plussers.

2. Hoe verschillen de antwoorden op basis van de redenen voor betrokkenheid bij het netwerk?

De belangrijkste veranderingen en weerslagen hebben betrekking op mensen die het netwerk vervoegen met zowel de wens om te helpen als om geholpen te worden. Dit betekent dat degenen die de bijzonderheden van het netwerk het best hebben geïntegreerd en begrepen, degenen zijn die het meest positief worden beïnvloed door de effecten ervan.

Hoewel deze informatie zeer interessant is, is het belangrijk op te merken dat mensen die het vervoegen om hulp te ontvangen, ontdekken dat zij iets kunnen bijdragen en zich vooral getroffen voelen door het feit dat ze iets ontvangen. Zij komen om geholpen te worden, zij worden geholpen, en zij hebben het gevoel dat zij iets bijdragen. Dit alles heeft een sterke invloed op hun geestelijk welzijn.

3. Hoe verschillen de antwoorden per gender?

Waarom ben je lid geworden van het netwerk?

De meerderheid van de mannen geeft aan dat ze het netwerk vervoegd hebben om

te helpen. Wat zoek je in het netwerk?

- Meer dan 70% van de mannen vervoegt het netwerk om vriendschappen op te bouwen.
- Vrouwen hebben het meest behoefte aan hulp bij het winkelen. Geen van de mannelijke respondenten vervoegde om deze reden.

Wat betekent dit voor jou?

- Mannen zien vooral veranderingen in het vermogen om te helpen en behulpzaam te zijn. Zij hebben ook meer het gevoel als gelijken te worden behandeld.
- Vrouwen hebben meer het gevoel dat ze hun gedachten verzetten en plezier hebben.

Weerslag op verschillende posten

- De positieve weerslag op het geestelijk welzijn is meer uitgesproken bij vrouwen dan bij mannen.
- De weerslag voor het lichamenlijk welzijn en de autonomie zijn sterker bij de mannen.
- De weerslag voor de gezinsrelaties, de betrokkenheid bij de buurt of bij andere activiteiten zijn voor mannen groter dan voor vrouwen.

Deze genderverschillen in de weerslag tonen aan dat deze verschillend zijn en dat de primaire behoeften niet dezelfde zijn.

4. Hoe verschillen de antwoorden naar gelang van de anciënniteit in het netwerk?

Op enkele uitzonderingen na, zoals lichamenlijk welzijn en kijk op de wereld, is de weerslag het grootst bij degenen die het langst in het netwerk zitten.

Degenen die al 1-2 jaar actief zijn, d.w.z. degenen die er tijdens de Covid zijn bijgekomen, voelen minder weerslag (vergeleken met de anderen). Covid is wellicht de meest plausibele verklaring voor deze geringere weerslag.

Maar, en dit is het benadrukken waard, het is gebruikelijk dat de weerslag in de loop van de tijd afneemt bij dit soort associatieve betrokkenheid. Hier is echter het tegendeel waar. Hoe langer de betrokkenheid, hoe groter de weerslag. Het is in de continuïteit dat het netwerk zijn grootste weerslag heeft.

5. CONCLUSIE

De resultaten van de beoordeling tonen de sociale weerslag van Bras dessus Bras dessous en Het BuurtPensioen aan.

Hun aanpak levert veel goede en belangrijke verbeteringen op voor alle leden van het netwerk. De antwoorden geven het netwerk ook sleutels in handen voor verdere gesprekken met nieuwe leden om de relevantie van de matches die het zou maken verder te vergroten of om de juiste activiteiten voor te stellen, aan de juiste mensen, op het juiste moment.

De resultaten van deze aanpak zijn gebaseerd op een logica van banden, relaties, uitwisselingen en solidariteit. De effecten van deze ontmoetingen, de manier waarop zij plaatsvinden, genereren weerslagen, veranderingen die door de respondenten op het geestelijk en lichamelijk welzijn van de deelnemers worden belicht. Ze brengen een verandering teweeg in de manier waarop we naar de wereld kijken. En hoe langer de betrokkenheid bij het netwerk, hoe sterker de weerslag.

Dit is een zeer mooie concretisering van geven en teruggeven, ontwikkeld door Mauss, wiens uitleg wij hier overnemen omdat zij, in onze ogen, het specifieke karakter van het netwerk samenvat.

*"Dus, gedurende de menselijke evolutie, zijn er geen twee wijsheden. Laten wij daarom als beginsel van ons leven aannemen wat altijd een beginsel is geweest en altijd een beginsel zal zijn: uit zichzelf komen, geven, vrij en verplicht; er is geen risico dat we ons vergissen"*⁷

De beoordeling toont de sterke punten en de troeven van het netwerk, de plaats die het inneemt in een ruimte van zorg, niet van genezing, naast het essentiële werk dat door andere diensten wordt verricht. Het overlapt elkaar niet, maar vult elkaar aan. Het wordt niet vervangen, maar versterkt.

Het netwerk heeft ook de sleutels in handen voor het geval het op een bepaald moment een spin-off wenst en organisaties wenst op te richten of te ondersteunen die zich bij hen willen aansluiten in deze aanpak.

6. VOOROORDELEN EN BEPERKINGEN

Zoals elke beoordeling van de sociale weerslag kent ook dit werk beperkingen en vooroordelen. Alle veldwerk, met mensen, is beladen met subjectiviteit en vooroordelen. Wij zijn ons bewust van deze risico's en trachten de invloed ervan op de resultaten te beperken.

De deelname had hoger kunnen zijn. De agenda's creëerden extra druk. De beperkingen van een collectieve "doen met"-aanpak waren niet volledig geïntegreerd en wij hadden minder gelegenheid om telkens met alle teams te werken.

In ieder geval heeft de verantwoordelijke van Samen Toujours veel taken op zich genomen en zoveel mogelijk willen bijscholen om het werk van de afgelopen maanden geheel of gedeeltelijk te kunnen reproduceren. Dit is een belangrijke bron voor het netwerk, mocht het in een toekomstige beoordeling willen duiken.

7. OM VERDER TE GAAN

Wij hebben in de analyse verschillende pistes aangegeven als het netwerk bepaalde kwesties wenst te verdiepen. Bijvoorbeeld, interviews plannen om na te gaan hoe leden zich aanpassen en

---

⁷ Marcel Mauss, "Essay over de gift. Vorm en reden van uitwisseling in primitieve samenlevingen. ", p.95

de aanpak van geven en teruggeven ontwikkelen. Er zou ook een enquête kunnen worden gehouden over de verschillende items "lichamelijk en geestelijk welzijn, kijk op de wereld, autonomie" om beter te begrijpen wat de leden onder deze termen verstaan en welke activiteiten het een of het ander bevorderen.

Er is geen gebrek aan mogelijkheden om het netwerk te helpen zijn reeds positieve sociale weerslag verder te vergroten.

8. BIJLAGEN

a. Waardeketens

5. Samen Toujours waardeketen

Sociale behoeften

Ondersteuning van netwerken voor wederzijdse hulp (opleiding, instrumenten, gezamenlijke reflectie) Dienstverlening tussen verschillende generaties/multiculturen
Spreken met één stem
Vertegenwoordiging van de Brusselse taalrealiteit Mensen samenbrengen
Uitgaan van de behoeften van het veld:
behoeften van de teams Bestrijding van isolement
Aanmoedigen tot delen
Samen communiceren
De link leggen met professionals
Angst voor vrijwilligerswerk Ethiek en deontologie
Ethiek en professioneel gedrag verifiëren en valideren

Missies

4 pijlers: duurzaamheid in termen van sterkte – versterking..., bewustmaking van het grote publiek, opleidingssessies voor coördinatoren, werknemers, evaluatie + belangenbehartiging
Contact onderhouden met vertegenwoordigers van beide talen
Ondersteuning van wederzijdse hulp netwerken bij hun oprichting, ontwikkeling en bezinning. Een kader vaststellen

Middelen

Dagelijks beheer
Formele en informele hulpmiddelen van de organisaties Een computer
Mix: leden geven een jaarlijkse bijdrage voor moeilijke diensten, middelen. Het team (de werknemer en het ondersteunend personeel)
1^e-lijns klanten (wederzijdse hulp netwerken - werknemers) en 2^e-lijns klanten (deelnemers aan netwerken – vrijwilligers)

Activiteiten

Formatieve sessies 5-6 regelmatig.
Creatie van instrumenten
Intervisie
Onderzoek naar de beoordeling
Bewustmaking
20 km van Brussel
Achtergrondonderzoek Lobbyen
HR, IT, juridisch en sociaal, veiligheidspreventie en welzijn thuis acties

Resultaten

X opleiden
Oprichting van opleiding Bundelen

X instrumenten
gecreëerd
Effectmeting Tips
verspreid
Versterking van de leden
Bloemenactie
Grenzen van

Weerslagen

Versterking van de organisaties
Empowerment van de deelnemers, de vrijwilligers, de
organisaties Bewustmaking van het grote publiek

Opgelet: dit verandert sterk naargelang de gemeenten en BDBD en BP. Aan
de actieradius van elk wordt nog gewerkt...

6. Waardeketen Bras dessus Bras dessous

MAATSCHAPPELIJKE BEHOEFTE	MISSIES	MIDDELEN	ACTIVITEITEN	RESULTATEN	WEERSLAGEN
<p>Behoefte om met elkaar in contact te komen</p> <p>Om de eenzaamheid en het isolement te overwinnen</p> <p>Behoefte aan sociale en lokale contacten</p> <p>Behoefte aan het behoren tot een groep</p> <p>Samen doen en samen zijn (kwalitatieve tijd) // samenwerking</p> <p>Omkaderen/ omkaderd zijn op 360°</p> <p>Gezondheid (in de zin van de WHO): welzijn, beter welbevinden, ...</p> <p>Thuiszorg</p> <p>Verandering van perspectief</p> <p>Inclusie van alle lagen</p>	<p>Het isolement van de senioren doorbreken</p> <p>Mensen helpen om thuis te blijven wonen / harmonieus thuis te leven</p> <p>Een buurtnetwerk van intergenerationele nabijheid creëren</p> <p>Netwerken (buren + partners)</p> <p>Een schakel zijn / doorschakelen (?): om te informeren, om een referent te zijn, ... maar binnen een kader</p> <p>Begeleiden, maar zonder te vervallen in het reddersyndroom (belang van het kader), altijd uitgaande van de geuite behoeften; steunend op de vaardigheden van de vrijwilligers/teams, en op een netwerk van partners</p>	<p>Ouderen: ca. 350-450 begeleidde personen</p> <p>"Mensen" / HR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 8 werknemers (ca. 6 VTE) - ≥350 vrijwilligers (inzet naar gelang van de vaardigheden of de wens; vrijwilligers in het veld of in de organisatie, bijvoorbeeld boekhouding) - CA <p>De familie van de oudere persoon (hulpmiddel of belemmering)</p> <p>De inwoners van de buurten</p> <p>Partners / netwerk</p> <p>Kennis van het vakgebied en betrokkenheid bij het</p>	<p>Duo's</p> <p>Collectief (evenementen, enz.)</p> <p>Relais</p> <p>Belangenbehartiging / bewustmaking</p> <p>Occasionele ondersteuning (hulp van vrijwilligers, soms buiten het kader)</p> <p>Fondsenwerving</p>	<p>x duo's gevormd, x gazetten, ..</p> <p>Toename van het aantal projecten, aanvragen</p> <p>Versterkte partnerschappen en Uitwisseling van goede praktijken</p> <p>Verhoogde kennis 360°-begeleiding</p> <p>Thuiszorg / uitstel van plaatsing in een verpleeghuis</p> <p>Minder medische afspraken gemaakt door begeleidde personen (bijvoorbeeld in het medisch centrum)</p> <p>De oudere verlaat opnieuw het huis</p> <p>Socialisatie Buurt-/sociale cohesie</p> <p>Intergenerationele banden</p> <p>Buurten anders beleefd</p>	<p>Gezondheid (WHO zin): kwaliteit van het leven, welzijn, welbevinden... (voor het hele netwerk)</p> <p>Een meer humane, meer inclusieve en meer dragende samenleving waarin iedereen zijn rechtmatige plaats vindt</p> <p>Allemaal meer geïnspireerd door het samen dingen doen</p> <p>Oprichting Van een formeel en informeel netwerk</p> <p>Een andere kijk op leeftijd en culturen</p> <p>Bewustmaking van het grote publiek</p> <p>Encapacitatie / empowerme</p>

<p>van de samenleving Maatschappelijke behoefte: identificatie en inclusie van de mensen</p>		<p>vakgebied</p>			<p>nt voor het hele netwerk</p> <p>Minder eenzaamheid , meer solidariteit</p>
--	--	------------------	--	--	---

<p>"van de radar"</p> <p>Afstappen van merchandising en ageïsme</p> <p>Maatschappelijk engagement</p>	<p>Belangenbehartiging (tegenover instellingen en de staat)</p> <p>Versterking van de sociale samenhang</p> <p>De senior op zijn plaats zetten: actor van zijn leven</p> <p>Mensen waarderen: senioren, vrijwilligers, teams, partners, enz. (know-how, vaardigheden)</p> <p>Respect voor de tijdelijkheid van mensen (in tegenstelling tot bijvoorbeeld zorgdiensten en de zorg)</p>	<p>Methodologie: instrumenten, opleidingen, interviews, kader</p> <p>Financiering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 45% subsidie van instellingen - 50% particulier (bedrijven en stichtingen) - 5% van de kleine donoren - Verkoop op eenmalige evenementen <p>Geen structurele financiering; hoofdzakelijk oproepen tot het indienen van projecten. Soms bruggen slaan met BP, zoals samen reageren op oproepen voor projecten. Doorgeven van informatie aan ST.</p> <p>Waarden (conventie, charter)</p> <p>Media: het bereiken van senioren,</p>		<p>Jongeren die ook uit eenzaamheid komen</p> <p>Gedeeld plezier</p> <p>Projectie in de toekomst / opnieuw plannen maken (teken van een weerslag in termen van socialisatie)</p> <p>Herverbinding met de samenleving voor iedereen</p> <p>Betekenis van het leven</p> <p>Tevredenheid over goed verricht werk / inzet</p> <p>Gevoel van nut</p> <p>Herwonnen autonomie</p> <p>Kennis en onder de knie krijgen van de oplossingen door iedereen</p> <p>→ Alles in wederkerigheid</p>	<p>Verhoogd gevoel van eigenwaarde, zelfvertrouwen, vertrouwen in anderen en in de samenleving (herafbakening)</p> <p>Toename van het vermogen te handelen</p>
---	---	---	--	---	--

		partners, zelfs het vinden			
--	--	-------------------------------	--	--	--

		van financiering			
		Uitrusting (computer, fietsen,...)			

BDBD en het Samen Toujours-netwerk: wat is de toegevoegde waarde van deelname aan Samen Toujours?

- ST is **voeding voor de BDBD-teams en de vrijwilligers**: kwaliteitsopleiding voor vrijwilligers, die hun rol op het terrein veiligstelt en versterkt. Zonder ST zou de BDBD het intern moeten doen, en niet de tijd of de middelen hebben om het te doen
- ST is een middel om... ST heeft voor BDBD alleen zin en effect als er groei is: **middel om solidariteitsbuurten te verveelvoudigen**
- ST is **een referentie: een essentieel kader** en gezien de beperkingen eveneens nodig bij de begeleidingen. ST legt een rechtstreeks verband met werknemers en begunstigden, met name via opleidingen
- **Een toolkit** voor netwerken
- **ST versterkt het werk van de netwerken**: delen van praktijken, banden tussen netwerken die in verschillende gebieden aanwezig zijn
- **Luisteren naar** de behoeften van teams/vrijwilligers/begunstigden
- **Belangbehartiging, de spreekbuis zijn**: nog niet het geval, maar objectief omdat ST gecreëerd is om talrijk te zijn

7. Waardeketen Het BuurtPensioen

MAATSCHAPPELIJKE BEHOEFTE	MISSIES	MIDDELEN	ACTIVITEITEN	RESULTATEN	WEERSLAGEN
<p>Relaties in de buurt opnieuw creëren (nabijheid)</p> <p>Eenzaamheid verminderen / sociale contacten</p> <p>Praktische hulp</p> <p>Hulp geven, zingeving</p> <p>Beter ouder worden ("zich goed voelen thuis")</p> <p>Erkenning en autonomie van de ouderen</p> <p>Creëren een netwerk van personen</p> <p>Sociale zekerheid die onder druk is vrijmaken. Besparingen.</p> <p>Samenwerking van lokale actoren</p> <p>Inclusieve zorg</p> <p>Detectie van mensen in kwetsbare situatie</p>	<p>Een netwerk creëren en onderhouden in de tijd van wederzijdse hulp in de buurt</p> <p>Gerichtheid op/identificatie van een kwetsbaar publiek (senioren)</p> <p>Versterking van de sociale samenhang in de buurt</p> <p>Begeleiden van senioren naar meer autonomie (empowerment)</p> <p>De eenzaamheid breken</p> <p>Creatie van warme wijken en inclusieve samenleving, in samenwerking met lokale actoren (= compatibiliteit met</p>	<p>Vrijwilligers</p> <p>Betaald personeel</p> <p>Formele en informele netwerken</p> <p>Partners (wijkcentra, buurthuizen, medische centra, enz.) en uitrusting (lokalen, computers, enz.)</p> <p>Methodologieën, instrumenten, opleidingen</p> <p>Pers / media / communicatie</p> <p>Overheidsinstaties</p> <p>Fonds</p> <p>Waarden en kader</p> <p>Enthousiasme en empathie</p> <p>Multiculturele mensen</p> <p>Flexibiliteit</p> <p>BDBD / Samen</p> <p>Toujours</p>	<p>Wandelingen, "samenkomen"-initiatieven</p> <p>Opleidingen</p> <p>Bewustmaking</p> <p>Mensen met elkaar in contact brengen; matching binnen het netwerk</p> <p>Seizoensgebonden acties</p> <p>Outreach (= maatschappelijk werk op gemeenschapsbasis, bewustmaking, "mensen raken met het grootst mogelijk bereik)</p> <p>Buren helpen</p> <p>Aanwezig zijn (luisteren) vs. Doen</p> <p>Detectie van hulpbehoeften</p> <p>Doorgeven behoeften aan professionele actoren</p> <p>Inspelen op tijdelijke noden (flexibiliteit,)</p>	<p>11 antennes</p> <p>450 deelnemers</p> <p>350 uren/week</p> <p>Relaties waarvoor er geen tijdregistratie is. Gewerkte maar niet geregistreerde uren. Uren niet geregistreerd zijn een indicatie van potentiële budgetbesparingen voor de "overheid"</p> <p>Overbodig worden voor de personen</p> <p>Totstandbrenging van een netwerk van kennissen (relaties) voor een persoon</p> <p>Vreugde en welzijn</p> <p>Positieve feedback van netwerkleden</p> <p>De gemeenten, wijkcentra,</p>	<p>Eigendom nemen van het netwerk (deelnemers)</p> <p>Afname van het isolement</p> <p>Toename van de wederzijdse hulp</p> <p>Meer sociale verbondenheid</p> <p>Beter samenleven in de buurt</p> <p>Vroeger nadenken over later</p> <p>Multiculturele en intergenerationale mix ("de grenzen vervallen")</p> <p>Gezondheidszorg (preventie)</p> <p>Het vergemakkelijken van de formele</p>

	professione len)				zorg (contact
--	---------------------	--	--	--	------------------

Gezelligheid	<p>Isolement doorbreken</p> <p>Activeren en versterken van informele hulp</p> <p>Diversiteiten en weerspiegeling van de wijken</p>	Tijd	<p>Professioneel netwerk creëren (samenwerking met lokale actoren)</p> <p>Financiering aanvragen / zoeken</p>	<p>, enz. komen naar ons toe (erkenning van de toegevoegde waarde en geloofwaardigheid van BP)</p> <p>Ontwikkeling van een professioneel netwerk</p> <p>Samenwerking met BDBD</p> <p>“Extra” eenmalige activiteiten (bijv.: begeleiding bij vaccinatie)</p>	<p>met partners)</p> <p>Meer veiligheid sgevoel</p> <p>Empowerd mensen</p> <p>Compassie Inleving</p> <p>Gevoel van nut</p> <p>Meer mensen thuis</p> <p>Stuk geworden van de puzzel van de sociale inclusie</p> <p>Sterkere lokale gemeenschappen</p>
--------------	--	------	---	---	--

MAATSCHAPPELIJKE BEHOEFTE	MISSIES	MIDDELEN	ACTIVITEITEN	RESULTATEN	WEERSLAGEN
<p>Relaties in de buurt opnieuw creëren (nabijheid)</p> <p>Verminderen van de eenzaamheid/het isolement. Behoeftes aan sociale contacten.</p> <p>Praktische hulp</p> <p>Helpen, betekenis geven</p> <p>Beter ouder worden ("zich goed voelen thuis")</p> <p>Erkenning en autonomie van de ouderen</p> <p>Een netwerk van mensen creëren</p> <p>Het onder druk staande socialezekerheidsstelsel ontlasten. Besparen.</p> <p>Samenwerking met plaatselijke actoren</p> <p>Inclusieve zorg</p> <p>Opsporing van personen</p>	<p>Een netwerk creëren en onderhouden in de tijd van wederzijdse hulp in de buurt</p> <p>Gerichtheid op/identificatie van een kwetsbaar publiek (senioren)</p> <p>Versterking van de sociale samenhang in de buurt</p> <p>Senioren begeleiden naar meer autonomie (empowering)</p> <p>De eenzaamheid breken</p> <p>Creëren van warme buurten en een inclusieve gemeenschap met de lokale actoren (compatibiliteit met professionals)</p>	<p>Vrijwilligers</p> <p>Betaald personeel</p> <p>Formele en informele netwerken</p> <p>Partners (wijkcentra, buurthuizen, medische centra, enz.) en uitrusting (lokalen, computers, enz.)</p> <p>Methodologieën, instrumenten, opleidingen</p> <p>Pers / media / communicatie</p> <p>Overheidsinstaties</p> <p>Fonds</p> <p>Waarden en kader</p> <p>Enthusiasme en empathie</p> <p>Multiculturele mensen</p> <p>Flexibiliteit</p>	<p>Wandelingen, "samen zijn"-initiatieven</p> <p>Opleidingen</p> <p>Bewustmaking</p> <p>Mensen met elkaar in contact brengen; matching binnen het netwerk</p> <p>Seizoensgebonden acties</p> <p>Outreach (= maatschappelijk werk op gemeenschapsbasis, bewustmaking, "mensen bereiken met een zo groot mogelijk bereik")</p> <p>De bureaus helpen</p> <p>Aanwezig zijn, luisteren vs. doen</p> <p>Detecteren van de hulpbehoeften</p> <p>Doorgeven/overdragen/informerend van de behoeften aan professionele acteurs</p> <p>Reageren op de tijdelijke behoeften (flexibiliteit)</p> <p>Oprichting van een professioneel netwerk (samenwerking met plaatselijke actoren)</p> <p>Financiering aanvragen / zoeken</p>	<p>11 antennes</p> <p>450 deelnemers</p> <p>350 uren/week</p> <p>Relaties/contacten die niet worden geregistreerd. Gewerkte maar niet geregistreerde uren. Deze niet-geregistreerde uren zijn indicaties van een besparing op de begroting door de subsidiërende autoriteiten.</p> <p>"Overbodig" worden, niet langer "noodzakelijk" zijn voor de mensen.</p> <p>Totstandbrenging van een netwerk van kennis (relaties) voor een persoon</p> <p>Vreugde en welzijn</p> <p>Positieve feedback van netwerkleden</p>	<p>Zich het netwerk toe-eigenen (deelnemers)</p> <p>Afname van het isolement</p> <p>Toename van de wederzijdse hulp</p> <p>Meer sociale cohesie</p> <p>Beter samenleven in de buurt</p> <p>"Sneller denken aan later</p> <p>Multiculturele en intergenerationale mix ("grenzen vallen weg")</p> <p>Preventiegericht gezondheidszorg</p> <p>Faciliteren van formele zorg (via contacten met partners)</p> <p>Een groter gevoel van veiligheid.</p> <p>"Empowered" mensen (autonoom)</p>

in
kwetsbare/fr
agiele
situaties

Gezelligheid

--	--	--	--	--	--

	<p>Het isolement doorbreken</p> <p>Activering en versterking van de informele steun</p> <p>Diversiteit Afspiegeling van de buurt</p>	<p>BDBD / Samen Toujours</p> <p>Tijd</p>		<p>Gemeenten, wijkcentra, enz. komen naar ons toe (erkenning van de toegevoegde waarde en geloofwaardigheid van BP)</p> <p>Ontwikkeling van een professioneel netwerk</p> <p>Samenwerking met BDBD</p> <p>“Extra” eenmalige activiteiten (bijv.: begeleiding bij vaccinatie)</p>	<p>Compassie Empathie</p> <p>Gevoel van nut</p> <p>Meer mensen thuis</p> <p>Een stukje van de puzzel worden van de sociale insluiting</p> <p>Versterkte lokale gemeenschappen</p>
--	--	--	--	--	---

BP en het Samen Toujours-netwerk

“Wat is de toegevoerde waarde, voor BuurtPensioen, om lid van Samen Toujours te zijn?”

- "Samen Toujours" is een vereniging die beide netwerken van wederzijdse hulp ondersteunt door middel van opleidingen en intervisies. Het biedt kwaliteitsvolle hulpmiddelen en ondersteuning met een beproefde werkmethode.
- Door naar de behoeften te luisteren, zet het de vaardigheden van de werknemers en vrijwilligers naar voren.
- Samen Toujours maakt door deze opleidingen een betere begeleiding van de deelnemers en professionals mogelijk. Dit versterkt en verenigt de wil om te helpen.
- Vrijwilligers vinden betekenis in wat ze doen. Op die manier versterkt en stimuleert Samen Toujours de acties en de deelname van vrijwilligers op lange termijn.
- Samen Toujours is een toegevoegde waarde voor de netwerken voor wederzijdse hulp
- Samen staan we sterker! Vooral als het gaat om fondsenwerving
- Samen Toujours stelt Het BuurtPensioen in staat verenigd te zijn onder haar leiderschap, met Bras dessus Bras dessous - ondanks de verschillen die tijdens onze uitwisselingen zijn gemeld.

Nieuwe activiteiten

Verandering op medisch, sociaal, cultureel gebied

Verband met andere professionals

Betrokkenheid bij de buurt

Terug acteur worden

Treed je buiten het kader?

Wanneer heb je een professional nodig?

b. Notities van de focusgroep en interviews

Foto taal

Waarom ging je op een dag naar BP/BDDB?

- Opleiding in ouderenzorg (nadruk). Camille doet de stages. Zij vroeg naar vzw's die de ouderen helpen. Vertrouwen opbouwen
- Opleiding tot vroedvrouw en in de buurt van een ziekenhuis. Op het moment van de Covid, in het begin, met de ambulances die voorbijkwamen, was ik een beetje geschokt. Er was een roep om hulp naar de burens. Via via en het OCMW verwees me naar BP (ik heb 17 jaar thuiszorg gedaan)
- In het begin van de covid zag ik de noden, ik nam contact op met de gemeente en zij leidden me naar BP. Wat mij stoort zijn de onverkochte goederen en de voedselverspilling, ik kwam de collect'men tegen (het slachthuis in Anderlecht). Soep levering.
- Gilberte: dankzij Michelle, heb ik hem ontmoet bij de Varia. Hij vroeg me of ik geïnteresseerd was.

Wat ben je aan het doen?

- Thee op het balkon: Charlotte (volledige lockdown) - in plaats van te gaan dansen en Charlotte (en Sophie) stelden voor om een activiteit/activiteiten te doen: spelletjes, muziek, lawaai, clowns, straattheater... van op afstand, toen ik hoorde over deze activiteiten, maar ik verkleedde me als clown: zeer gemengd + mensen betaald om
- Activiteit: een gehandicapt kind. Geregelde vergaderingen. Vergaderingen. Computercursussen. (Sarah is consulent voor Samen Toujours). Bloemen uitdelen.
- Zelfstandige: met vriendinnen, taart of zo.
- 18 mei: deelname aan vergaderingen van het wederzijdse hulp platform. Veel meer individuele ontmoetingen. Bloem actie: Saida mobiliseert zich.

Wat betekent dit voor jou?

- Het plezier van ontmoetingen en uitwisselingen. We geven en we ontvangen. Het is gratis. Ik vind het jammer dat er zoveel mensen vragen om contact. Ze zijn dankbaar en wachten misschien nog op ik weet niet wat. Wat weerhoudt hen ervan dat te doen? Ik weet het niet. Al deze mensen zijn tevreden, maar het is altijd individueel. Misschien moet je naar hen teruggaan en hen vertellen wat je doet. Wat onevenredig is: er zijn er nogal wat die geld willen geven. Erkenning. Er zijn zoveel verzoeken. Niet beperken tot één persoon. Beschikbaar zijn voor een behoefte of verzoek, maar niet voor de "behoefte aan contacten".
- Mijn geluk om goede momenten te delen met de senioren. Mensen gelukkig maken. Vreugde. Ze hebben nood aan praten. Om hun verhaal te vertellen. Praten, delen en luisteren. De eenzaamheid is enorm. Ze hebben nood aan een luisterend oor. Kijk naar die glimlach. Dat ze gelukkig is.
- De contacten. Ik ben alleen, ik heb er ook geen. Ze was zo gelukkig. Er wordt steeds meer gevraagd. We proberen het, maar we mogen ons niet laten overweldigen. Het is moeilijk te zeggen, maar kunnen zeggen: Ik kom terug.
- Ik heb de indruk. Vaak hebben we dezelfde mening. We zijn onder mekaar. / Ik heb heel weinig vrienden, ik ken heel weinig mensen. Lange tijd werkte ik met verantwoordelijkheden. Ik had contact met collega's. Ik ben vaak van bedrijf veranderd. Plezier in het helpen, erkenning zien in de gebaren van de ander, plezier in sociale contacten, mensen die meer belangstelling hebben. Het voelt goed.

Wat doe je anders dan de andere begeleiders die je hebt?

- Aanpassingsvermogen
- Ad hoc hulp

- Meer tijd
- We doen wat we willen dat er gedaan wordt.

Najma (Elsene)
Bernadette (Jette)
Johannes (Elsene)
Gilberte (Elsene)

Kwam je met een verzoek en met een voorstel? TELEFOON

Persoon die geantwoord heeft:

- Concetta, BDBD, Vorst - bondgenoten? - buurvrouw
- H  l  ne, BDBD, Ukkel (bijna 70 jaar) - "hulp op dinsdag spaghetti/ dinsdag gourmet" (keuze om geen buurvrouw te zijn)
- Jacques, BDBD, Ukkel (komt uit Bergen. Verhuisde naar BXL kort voor COVID om dichterbij zijn dochter te zijn → om haar te helpen) - buurman
- Anne-Marie, BDBD, Nijvel - buurvrouw
- René, BP, centrum - krijgt hulp (+ doet mee)
- Charlotte, BDBD, Kersbeek - buurvrouw
- Anne-Marie, BDBD, LLN - buurvrouw
- Christiane, BP, centrum - geassisteerde persoon
- Monique, BDBD, Ukkel - buurvrouw/hybride
- Suzette, BDBD, LLN - buurvrouw
- Jeanine, BDBD, Vorst, Bondgenoten? - buurvrouw

1. **Waarom ging je op een dag naar BP/BDBD?**

- Beschikbare tijd (3 dagen/week gewerkt). Naar aanleiding van een rommelmarkt, mail uit de buurt waarin over BDBD werd gesproken: delen, andere mensen ontmoeten gaf hem de wens. Aanwezig sinds het begin van het BDBD-project (onder de 2e leden)
- Ontmoet Marianne, een oud-leerlinge. Ik deed al vrijwilligerswerk. Een week later sloot ik me aan bij de BDBD door vrijwilligers en andere collega's te ontmoeten.
- Doel om mensen te helpen MAAR om mezelf te helpen: contact met mensen in de buurt
- Ik hou erg van intermenselijke relaties en solidariteit tussen de generaties (gedeelde huisvesting, enz.) → zonder dat, is het leven zinloos! Maakte kennis met BDBD via pers/reclame. Zij was met ziekteverlof en had daarom haar activiteiten verminderd. Maar toen ze over BDBD hoorde, nam ze onmiddellijk contact met hen op. BDBD = binnen bereik want in de nabijheid. Heeft het geluk om een ontspannen en plezierige ervaring te hebben.
- Saida nodigde me uit voor bepaalde acties. MAAR tijdens de 1ste lockdown, vroeg Saida hem of hij hulp nodig had bij het boodschappen doen. Hij ging akkoord.
- BDBD kwam hem soep, fruit, enz. brengen. Het BDBD-team is aardig, vriendelijk en behulpzaam. BDBD houdt van oude mensen.
- Heeft BDBD leren kennen via een FB-advertentie: op zoek naar iemand die elke week scrabble kan spelen. Ik hou van oudere mensen, maar ik hou niet echt van babbelen. Ik ben nogal stil. Als het niet om scrabble ging, had ik niet op de advertentie gereageerd.

- In het pension ontstonden verschillende problemen. Nam contact op met de stad Bxl die haar doorverwees naar BP.
- Depressie, geen goede conditie → doorverwezen naar BDBD: "Er is de BDBD die zich bezighoudt met mensen met problemen. "
- Lockdown, alleen, behoefte aan contacten. BDBD = contact maken, converseren, spelen...
- Alleen, vertelde de verpleegster haar over BDBD. De volgende dag kwam hij met het nummer. Zij belde hen.

2. Wat ben je aan het doen?

- Ouderen ontmoeten: gezelschap, tijd met hen doorbrengen. Vervolgens deelnemen aan vergaderingen/momenten samen delen. Buurvrouw: daar wanneer je haar nodig hebt.
- Wilde niet 1x/week voor een persoon zorgen (heeft andere bezigheden: vrijwilligerswerk, gezin en artistieke bezigheden ernaast). 1x/week, deed mee aan "dinsdag spaghetti" (voor COVID). Momenteel lancering van "gourmetmiddagen" = mensen verwelkomen, spaghetti klaarmaken (voor dinsdag spaghetti), een praatje maken met mensen tijdens lunchtijd/snacktijd, enz.
- "Postbode": ik breng de BDBD-nieuwsbrief + contact met burens (5 in totaal voor hem). Voorlopig gebeurt dit op de overloop van de flat of op de stoep).
- Buurvrouw = 1 persoon te bezoeken. Het werkte meteen goed: a/ ze kennen veel gemeenschappelijke mensen, in de buurt; b/ ze is een zeer sympathiek persoon + directe vriendschap. Ok voor een wekelijks bezoek, meer niet. Ze werden echt vrienden. Angsten: het is een spontaan, overgevoelig, snel in vertrouwen nemend persoon. Zij hoopt dat als het niet goed is, de buurvrouw het haar zal vertellen in plaats van feedback van andere mensen te krijgen.
- Deelname aan bepaalde acties: uitdelen van bloemen, wandelingen, enz. + krijgt hulp bij het boodschappen doen (1ste lockdown). Heeft niet aangegeven of dit nog steeds het geval is). Elke keer, deelname aan meer collectieve activiteiten.
- Duet met Sébastien (heel knap, zou een kans wagen mocht ze 50 jaar jonger zijn). Belt BDBD om hulp te vragen, en hij doet zijn best om te helpen: een lamp vervangen, garageverkoop, helpen met brood enz. Ik praat graag. Ik deel de lezingen van BDBD met de rest van het gebouw.
- Ik speel 2 uur per week met een dame. Ze wacht op me. Als ik aankom is alles klaar. We spelen een paar spelletjes. Kort voor ik vertrek, stoppen we en praten 15-20 minuten.
- Behoefte aan BP om naar medische afspraken te gaan: behoefte aan een arm (heeft moeite met zich te verplaatsen).
- Ik ging naar 800, aan de Opaalkust → veel goeds. Ze is de buurvrouw van een dame met wie ze goed kan opschieten (veel empathie voor haar). Tijdens de hittegolf (1ste toen ze bij de BDBD kwam), belde ze mensen om te zien of ze iets nodig hadden. Tot 35 personen. Momenteel heeft zij een lijst van 10 personen, maar zij neemt contact op met 14. Ze heeft ook deelgenomen aan dinsdag spaghetti, voor COVID. Met de nieuwe "gourmetmiddagen"-formule zal zij tijdens deze bijeenkomsten de gastvrouw zijn (ter ondersteuning van het werk van Marianne, de projectleider).
- Burens min of meer regelmatig (niet elke week): spelen scrabble.
- Burens (2) komen haar bezoeken + briefwisseling met 1 jongere (het is afgelopen) + uitstapje naar de Opaalkust.

3. Wat betekent dit voor jou?

- Leuke ontmoetingen: met het team, met de andere vrijwilligers, er zijn mensen met wie we veel meer affiniteit hebben dan met anderen. Ik had tijd en ik was vaak alleen: een kans om eens buiten te komen en andere mensen te zien.
- Draagt veel bij: vrijwilligerswerk = ook voor zichzelf. Als je er niets voor terugkrijgt, zou je het niet doen. Mensen ontmoeten en gelukkig zijn met hen. Houdt van mensen en heeft behoefte aan menselijk contact buiten het gezin. // met vrijwilligerswerk free go in Ukkel: geen verantwoordelijkheden: luisteren, verwelkomen... Ze doet mensen graag een plezier. BDBD: mensen voelen zich

alleen >< Free go: mensen in nood. Ik heb een operatie gehad. Ik ben pas twee maanden actief. Ik word weer geopereerd. → heb mijn gegevens doorgegeven zodat de burens contact met me kunnen opnemen.

- Kreeg er een extra vriendin bij: praten - lachen - toevertrouwen. Ook al ben ik verzwakt, ik voel dat ik (nog) nuttig ben. De buurvrouw is jonger dan zij en er "slechter" aan toe dan zij.
- Het doet een beetje goed onder de mensen te zijn en te praten. Een kort moment van de dag met mensen die we aardig vinden.
- "Eenzaamheid is lang..." Houdt van praten, gezelschap. BDBD is behulpzamer en aardiger dan zijn familie. "Als ik iemand aan de telefoon hoor, heb ik een goede dag."
- Ik heb niet veel veranderingen aangebracht. Ik doe overal wat vrijwilligerswerk. Oudere mensen = 1 universum dat ik nog niet was tegengekomen = anders dan andere verenigingen.
- Kletsen, uitwisselen, minder eenzaamheid (zet soms de tv aan om gesprekken te horen): 15' meer, na haar vergezeld te hebben naar een medische afspraak = heerlijke dag, mogelijkheid om over alles en nog wat te praten.
- De reis naar de Opaalkust (800) heeft haar veel goed gedaan: omringd zijn door mensen, mooie plek, positieve mensen. Zij ontmoette mensen uit haar buurt → meer contact met de mensen uit haar buurt. Haar buurvrouw geeft haar voet aan de grond in de "actieve" wereld (het beroepsleven) omdat zij haar ervaringen deelt. De spaghetti dinsdagen boden haar de gelegenheid enkele aardige mensen te ontmoeten met wie zij haar banden aanhaalde (onder wie een dame met wie zij vroeger de tram naar huis nam). Ze vindt het fijn om weer jonge mensen om zich heen te hebben. Zij was eenzaam en BDBD hielp haar uit haar eenzaamheid en depressie (bijdrage aan). Affiniteit met mensen in het telefoonnetwerk. Ze heeft ook een vriendin (20 jaar jonger) uit haar depressie/ongeluk geholpen met behulp van BDBD. "Op mijn leeftijd, nog nuttig zijn = een gunst." "Om in staat te zijn een cirkel te creëren waar goed gecreëerd wordt. Ik krijg er veel van mee."
- Niet veel verandering, het is niet gebruikelijk. Blij dat ik contacten heb. Het contact is gemakkelijk en aangenaam.
- Mensen zien, amusement/entertainment

4. Wat doe je/ervaar je dat anders is dan andere begeleiders die je hebt ?

- Nooit een ander soort begeleiding gedaan. Wat maakt BDBD speciaal? Het familie-aspect = wat zij zoekt: eenvoudig, blijf jezelf, mensen kunnen met elkaar praten, enz.
- "Gemakkelijk" vrijwilligerswerk: locatie en gastvrije mensen. De mensen zijn allemaal zoals zij: niet echt behoeftig, normaal intellectueel niveau, behoefte om niet alleen te zijn → de mensen van BDBD hebben behoefte om andere mensen te ontmoeten: vriendschapsbanden creëren. (Ander vrijwilligerswerk = minder contact met het publiek: BDBD, ze luistert, zit aan tafel met mensen, praat samen, enz.)
- Ukkel sinds 1-2 jaar, COVID = geblokkeerd (ontmoetingsmogelijkheden), geen contacten met de buurt → kent mensen in de buurt dankzij BDBD.
- Hier is de doelgroep = 3^e leeftijd + handicap. De buurvrouw is zwaar gehandicapt + goed ondersteund (verzorgers, etc.), jonger. Gemakkelijke vriendschap met deze persoon in grote moeilijkheden, jonger dan haar. Ze wil haar kunnen helpen, om (snel) beter te worden.
- Kent geen anderen. Kan niet vergelijken.
- BDBD is vriendelijker dan de verpleegsters, meer tijd. De verpleegsters stoppen niet.
- Het verschil met andere verenigingen is dat de begeleiding van de BDBD meer "rustiger/ontspanner" is. De persoon wacht op me. (>< mensen die ik begeleid naar het ziekenhuis) Ik ben meer in de intimiteit van de persoon (ik ben in hun huis). Voor mij ook, is het een kleine pauze. Positief is dat als ik een week niet kan komen, ik dat kan zeggen, en de oudere

doet hetzelfde = geen druk: ik ben geen onmisbaar persoon (niet alles hangt van mij af).

- Ik vertel dokters niet wat ik BP vertel. Ik vlucht voor de witte bloezen. Geeft de voorkeur aan BP mensen: zorgzaam, luisterend, 1 glimlach, een beetje praten, praat over alles. "Martine en Saïda zijn als familie voor me. Ik heb dat niet met mijn familie. "
- Huishoudster toen ze een ledemaat brak (1 arm/1 been) → ze vinden het niet echt leuk wat ze doen. Ze zijn er om hun werk te doen, niet om te discuten. Frustratie over het feit dat zij alles moet laten zien (alle informatie moet geven), maar dat de mensen die komen niets kunnen meedelen (bijv. iD, adres, wanneer een van hen een ongeluk heeft gehad, geen informatie over waar zij werd verzorgd, enz.), terwijl zij wel toegang hebben tot haar privacy (overal in haar huis kunnen komen) → gevoel niet als burger te worden behandeld, niet langer in een gelijkwaardige relatie te staan (in verband met haar ervaring in een tehuis waar zij veel gesprekken met de bewoners had). Zich buitengesloten voelen (bijv. reclame waar alleen een website is en geen telefoonnummer). Meer affiniteit met huishoudsters uit Latijns-Amerika → band/affectie maar deze laatste heeft geen tijd. BDBD = affectie/emotie (EN TIJD).
- Geen andere begeleiding behalve maaltijden van de gemeente. BDBD = socialer, vriendelijker, beoogt 1 goed contact tot stand te brengen/te bieden.
- Fysiotherapeut, kapper, chiropodist, verpleegster, huishoudster... (de laatste spreekt weinig of niets). BDBD = praatje, koffie (+ andere activiteiten).

5. Kwam je met een verzoek en met een voorstel?

- Kwam met een voorstel in het begin: om tijd te geven aan alleenstaanden.
- Voorstel. Wenst geen buurvrouw te zijn omdat je geen bepaalde regelmaat kunt garanderen (als je vrijwilligerswerk doet, teken je geen kantoorurencontract → enige vrijheid. Ervoor zorgen te informeren om een goed beheer van de activiteiten te verzekeren, maar dat is het dan ook.
- Kwam met een voorstel om mensen in moeilijkheden/nood te helpen. "Aansluiten met het doel te helpen terwijl je jezelf helpt.
- Hij "viel toevallig" op de aankondiging. Ze had veel activiteiten opgegeven < verzwakking + leeftijd. Toen het ter sprake kwam, kon ze geen nee zeggen. Denkt dat zij later misschien ook van dit soort netwerken zou willen profiteren. Empathie omdat ze op een dag in het geval kan zijn.
- Aanvaard een aanbod van bijstand. Maakt zichzelf nuttig zodra mogelijk.
- Verzoek om bijstand.
- Reactie op een specifiek verzoek om bijstand. Overweegt te vragen of er mensen zijn die niet eenzamer zijn dan de huidige ondersteunde persoon → misschien naar iemand anders gaan.
- Verzoek om bijstand. En het zal er niet beter op worden. (COVID periode = geen uitjes meer, einde van medische afspraken. Zelfs nu voelt ze zich niet op haar gemak als ze in het openbaar komt. Zal BP binnenkort weer gebruiken om naar medische afspraken te gaan).
- Met een verzoek. Maar nu is het ontvangen en geven.
- Verzoek om contacten.
- Vraag, MAAR ik werk voor hen! (maakt eten klaar, geeft aandacht, helpt met naaien, enz.).

c. De vragenlijst

Bras dessus Bras dessous en Het BuurtPensioen willen waarde geven aan hun acties. Daarom hebben zij besloten zich tot JOU, hun deelnemers, te wenden om uw mening te peilen over de gevoerde acties, over wat je in het netwerk heeft gebracht en wat je er aantreft (of niet).

Deze informatie wordt anoniem verwerkt en stelt Bras dessus Bras dessous en Het BuurtPensioen in staat beter te begrijpen hoe hun activiteiten JOU beïnvloeden en hoe ze kunnen worden verbeterd.

In de vragenlijst zijn Bras dessus Bras dessous en Het BuurtPensioen opgenomen onder de term "netwerk".

Dank je voor jouw hulp.

A. Algemene gegevens

Geboortjaar : .....

Geslacht

- Vrouw
 Man

Postcode van jouw gemeente : .....

Jij bent lid van :

- Bras dessus Bras dessous
 Het BuurtPensioen
 Beide

Hoe lang ben je al bij ons ?

- Minder dan een jaar
 1 tot 2 jaar
 Meer dan 2 jaar

Ben je ook lid van andere organisaties ?

- Ja
 Nee

Had je al ervaring met het begeleiden en ondersteunen van mensen voor je bij het netwerk aansloot ?

- Ja
- Nee

Vertel je graag iets meer daarover ?

.....

B. Waarom ben je bij het netwerk ?

Waarom ben je lid geworden van het netwerk ?

- Ik zoek hulp
- Ik wou helpen
- Beide

Hoe heb je het netwerk leren kennen ?

- Mond tot mond
- Kranten
- Via een activiteit van de organisatie
- Via de gemeente
- Via een folder/reclame
- Anders: .....

Waar ben je naar op zoek binnen het netwerk ? (Je mag meerdere zaken aankruisen)

- Boodschappen
- Wandelingen
- Spelletjes
- Babbelen met mensen
- Eenzaamheid doorbreken (niet alleen zijn)
- Nieuwe vrienden maken
- Begeleiding bij afspraken/uitstapjes
- Intergenerationeel contact : contact met mensen van alle leeftijden
- Intercultureel contact : contact met mensen van allerlei culturen
- Vrijblijvend engagement : ik kan de uren vrij kiezen
- Contact met mijn naasten
- Anders (Preciseer): .....

Wat vind je leuk ?

- Individuele ontmoetingen
- In groep/groepsactiviteit
- Beide

Wat vind je het leukst aan het netwerk ?

.....
.....

Wat vind je minder goed aan het netwerk?

.....
.....

Wat zie je graag anders ?

.....
.....

Waarom blijf je in het netwerk ?

.....
.....

C. Impact van het netwerk op uzelf? Wat hebben we voor jou betekend?

Wat maakt ons uniek ?

.....
.....

Wat heeft COVID veranderd voor jou in het netwerk ?

.....
.....

Wat voor verschil maakt het voor u om deel uit te maken van het netwerk ?

- Isolement doorbreken
- Anderen helpen
- Nieuwe mensen ontmoeten
- Zich nuttig voelen
- Nieuwe activiteiten doen
- Zich amuseren
- Je gedachten verzetten
- Een doel geven
- Zichzelf motiveren
- Contact met mijn naasten
- Andere (preciseer) :

.....

Heb je vrienden gemaakt buiten het netwerk ontmoet ?

- Ja
- Nee

Voor de vragen hieronder, 1 = helemaal niet, 10 = het meest

Als je denkt aan jouw enthousiasme voor het netwerk, welke score zou je dan geven jouw bijdrage aan het netwerk ?

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

Als je denkt aan jouw enthousiasme voor het netwerk, welke score zou je dan geven voor wat jij van het netwerk krijgt?

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

Is die indruk ondertussen ook veranderd/geëvolueerd sinds je deel uitmaakt van het netwerk ?

- Ja
- Nee

Waarom ?

.....

Heeft jouw deelname aan het netwerk volgens u een effect op ... (1 = helemaal niet; 4 helemaal/absoluut)

Jouw fysieke welzijn : 1   2   3   4

Commentaar:

.....
.....

Jouw mentale welzijn: 1   2   3   4

Commentaar :

.....
.....

Jouw zelfstandigheid : 1   2   3   4

Commentaar :

.....
.....

Jouw betrokkenheid bij de buurt/stad :   1   2   3   4

Commentaar :

.....
.....

Jouw blik op de wereld :   1   2   3   4

Commentaar :

.....
.....

Jouw familiale relaties :   1   2   3   4

Commentaar :

.....
.....

Jouw relatie(s) met de burens : 1   2   3   4

Commentaar:

.....
.....

Jouw betrokkenheid bij andere activiteiten/associaties : 1   2   3   4

Commentaar :

.....
.....

Wat krijgt je zelf door deel te nemen aan het netwerk ?

.....
.....

Wat geeft je zelf door deel te nemen aan het netwerk ?

.....
.....

Zou je andere mensen aanraden om aan te sluiten bij het netwerk ?

- Ja
- Nee

Bedankt voor uw deelname!

